БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 68 (4960)
Воскресенье
МАРТЫН 31
1946 он

Сэн 20 мунгэн

МУНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ СЕССИИН МАТЕРИАЛТАЙ АРАД НИИТЫЕ ТАНИЛСУУЛХА

ССР Союзай Верховно Соведэй хоёрдохи зарлагын нэгэдэхи Сесси болоно, «1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхооho ба хүгжөөхэ тухай» тон шухала политическэ ба ажахын удхашанартай асуудал зүбшөн хэлсээд, дэлгэрэнгы хуули батална. Энэ түүхэтэ программые саг болзор соонь гансахан дүүргэхэ бэшэ харин, холо үлүүлэн дүүргэхын тулада бүхы советскэ арад хамсыгаа шуужа оробо. СССР-эй олонациональна арадуудай булэ соо Сталинска Конституциин туг доро һалбаран хүгжэжэ байгаа социалистическэ Бурят-Монголой республикын ажалшад болбол бүхы советскэ арадтаяа хамта табанжэлэй түсэбые бэелүүлхэ нэгэн хүсэлэнтэй.

СССР-эй Верховно Соведэй Сессиин батлаһан хуулине бүхы советскэ арад зон угаа ехээр хүндэлжэ угтаба. Энэншье зүбтэй. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэр оронойнгоо улам саашалаа экономическэ ба культурна талаар хүгжэн бадарха ябадалые энэ түсэб соо харана гээшэ. Эгээл иимэһээ советскэ арад дайн сэрэгэй үедэ абаһан темпэеэ зааханшье һуладхангүйгөөр ажаллажа, энэ программые бэелүүлхэ нэгэн хүсэлэнтэй байна.

Арадай ажахые хүгжөөхын түлөө манай арад түрүүшынхеэ тэмсэжэ байна бэшэ. Энээнэй урда тээхи табанжэлнүүдэй түсэбүүдые бэелүүлхэ талаар бидэнэр ехэхэн дүй дүршэлтэй болоһон байгаабди. Энэ жэлнүүд соо манай арадай ажахын гол һалбаринууд дээрэ алдар суута стахановецууд олошоржо, тэдэнэрэй баян дүй дүршэлнүүд бүгэдэниитын шалабари болоно. Социалистическэ мүрысөөн улам саашадаа үргэдэһэн байгаа.

Манай агуухэ вождь Иосиф Виссарионович Сталин болбол 10—15 жэлэй туршада гол капиталистическэ оронуудые экономическэ талаар ахижа гараха гэһэн гол харюусалгатай ба хүндэтэй зорилгонуудые бидэнэй урда табиһан байгаа. Энэ зорилгые бэелүүлжэ эхилээд байхадамнай гитлеровскэ Германи дайн сэрэг сонсоохо, һаад тойбо татаһаниинь элитэ. Тиин, сталинска табанжэлнүүд соо туйлаһан амжалтануудаараа манай орон коммунистическэ парти ба тэрэнэй агуухэ вождь нүхэр Сталинай сэсэмэргэн хүтэлбэри доро ябажа, дайн сэрэгһээ үшөө хүсэтэй боложо гараад, иимэ агуухэ ажал хэхэ аргатай болобо.

Дүрбэн жэл соо үргэлжэлһэн Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнһаа илалта туйлаарөөр гараад байхадаа, манай арад өөрынгөө Эхэ оронние улам саашадань һалбаруулхын түлөө тэмсэжэ байна. 1950 оно ажаүйлэдбэриин бүхы валова продукцине 205 миллиард түхэриг болгохо, жэл бүхэндэ 19,5 миллион тонно шэрэм абаха, жэл бүхэндэ 25,4 миллион тонно болад абаха, 250 миллион тонно шулуу нүүрһэ, 35,4 миллион тонно нефть, 82 миллиард киловатт-час электроэнерги абаха, 500 мянган автомашина бүтээн гаргаха, 127 миллион тонно орооһо таряа үргүүлхэ болон бусад айхабтар ехэ зорилгонуудые шиидхэхэ ёһотойбди.

Энэ табанжэлэй түсэб соо манай республикын арадай ажахы улам ургашаа урган хүгжэхэ байна. Мори адуунай тоо толгойе сэрэгэй урда тээхи гэхэ гү, али 1940 оной хэмжээндэ хүргэхэ болоно. Эбэртэ томо малаар сэрэгэй урда тээхи хэмжээе холо үлүүлхэ ёһотойбди. Хони ямаанай тоо толгойе 1940 онтой сасуулбал 30—35 процент дээшэлүүлхэ байнабди. Орооһото культурын ургасые гектар бүхэнһөө дунда жэшээгээр 10—11 центнер, хартаабха 105—110 центнер, овощно культура 115—120 центнер абаха болонобди. Тэрэшэлэн ажаүйлэдбэриин предприятинууд урда урдынхиһаан ехэхэн хэмжээндэ хүрэхэ зэргэтэй. Арад зоной ажабайдалые, культурно-болбосон байдалые энээнэй урда үзэгдөөгүй дээдэ хэмжээндэ хүргэхөөр сталинска дүрбэдэхи табанжэл соо хараалагдана. Энэ түүхэтэ программые гансахан амаараа һайшааха бэшэ, харин энэ гэһээр бэелүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөөнэй долгиние предприяти, колхоз, совхоз, МТС болон эмхи зургаануудаар үргэдхэхэ хэрэгтэй.

ССР Союзай Верховно Соведэй Сессиин батлаһан хуулитай ажалшан бүхэн танилсажа, өөрынгөө ажал хүдэлмэрине энэ шиидхэбэритэй нягта холбожо ябуулха үүргэтэй. Ушар иимэһээ нютагуудтахи партийна, советскэ ба комсомольско органууд СССР-эй Верховно Соведэй Сессиин түүхэтэ материалнуудтай ажалшан ниитые танилсуулха ябадалые хангаха ёһотой.

Зарим аймагуудай партийна организацинууд энэ түүхэтэ материалтай ажалшан арадые танилсуулха тушаа бага бэшэ эмхидхэлэй хүдэлмэри хээд байна. Жэшээлхэдэ, Иволгын аймагай Кировэй ба Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай партийна эхин организацинуудай секретарьнууд нүхэд Д. Жалсараев болон Д. Ганжуров гэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй Сесси дээрэ нүхэр Вознесенскиин хэһэн элидхэлтэй хэблэл газетэ абамсаараа, бүхы агитаторнуудаа танилсуулба. Иимэ баримтанууд бусадшье аймаг ба городой партийна эхин организацинуудаар олон байха.

Республикын олонхи ажаүйлэдбэриин предприятинууд, совхозууд, колхозууд болон МТС-үүдээр хүдөө ажахын жэлэй дүнгые зүбшэн хэлсэжэ байһан хамтын суглаанууд үнгэргэгдэжэ байна. Эгээл иимэһээ тус суглаанууд дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Сессиин хуулиһаа дулдыдажа, гансахан үнгэрэгшэ жэлэйнгээ хүдэлмэри тушаа бэшэ, харин ерэхэ табанжэл соо хэхэ ажал хүдэлмэреэ хараалһан шиидхэбэри батлан абаха угаа шухала.

1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхооho ба хүгжөөхэ тухай ССР Союзай Верховно Соведэй Сессиин батлаһан түүхэтэ хуули болбол манай ороной шэнэ бадаралтые хангаха байна. Тиимэһээ энэ түүхэтэ документтэй ажалшан бүхэниие үргэнөөр танилсуулхаһаа гадна, коммунистнууд болон комсомолецууд болбол социалистическэ мүрысөөе улам саашань үргэдхэжэ, даалгабарита ажал хүдэлмэри дээрээ ажалай эгээл үндэр бүтээсэнүүдые туйлажа, арад ниитые хойноһоон дахуулжа ябаха ёһотой.

Түбхын түрүүндэ малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ, түл абалгые нэгэшье гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхэ, ерэхэ хабарай тарилгада эрхим бэлэдхэл хангажа, тэрэниие эрхимээр үнгэргэхэ ба тиигээд үндэр баян ургаса туйлаха ёһотойбди.

Коммунистическэ большевигүүдэй парти, Советскэ правительство болон арадуудай агуухэ вождь нүхэр Сталинаар хүтэлбэрилэгдэжэ байһан советскэ арад зон болбол Сталинска табанжэлэй түсэбые саг болзор соонь бэелүүлжэ, өөрынгөө инаг хайрата Эхэ оронние улам хүсэтэй болгохо байһандань ямаршье ажаг һэжэг байхагүй.

Украинада хабарай тарилга эхилээ

КИЕВ, мартын 27. (ТАСС). Украинада хабарай хүдэлмэринүүдэй фронт үргэдэжэ байна. Измаильска, Херсонско, Одесскэ, Николаевска областьнуудай һүүлээр Днепропетровско, Запорожско, Каменец-Подольско, Житомирско областьнуудай урда зүгэй районууд газар түүбэрилжэ хахалалга ба эртын орооһото культурануудай тарилга эхилжэ, республикын колхозууд ба таряашадай ажахынууд 457.000 гектар хабар таригдадаг культурануудые тарибад. Хабарай хахалалга 200 мянган гектар талмайда хэгдээд байна.

Измаильска таряашад 215 мянга тухай гектарта эртын культурануудые таряад байна. Килийскэ ба Суворовско районуудай һүүлээр Арцызска, Татар-Бунарска, Тазловска ба Новоивановска районууд орооһото культурануудай эртын тарилгые дүүргэбэ. Днепропетровско областиин Чкаловай, Шировско, Криворожско, Апостоловско ба бусад урда районуудай артельнүүд 2.800 гектар борнойлһон, 630 гектар хахалһан ба 400 тухай гектар газарта тарилга хэһэн байна.

Каменец-Подольско областьдо 450 колхозууд хабарай хүдэлмэридэ ороо. Область соо 7103 гектар таригдаһан, 8324 гектар газар хахалагдаад байха юм.

„Дипломатическа словарь“

ЛЕНИНГРАД, мартын 25. (ТАСС). Бүлэг историгууд «Дипломатическа словарин» нэгэдэхи томой материалнуудые бэлэдхэхэ тушаа хүдэлмэрилжэ эхилбэ.

«Дипломатическа словарин» главна редакциин член проф. Предтеченский гэгшэ ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ мэдүүлбэ»:

—Хэблэлдэ бэлэдхэгдэжэ байгаа хоёр томо словарь болбол эртэ урдын саг үеһөө манай үдэрнүүд хүрэтэрхи дипломатиин түүхые ба событинуудые харуулха юм. Һаяхан главна редакциин заседани дээрэ нэгэдэхи томдо орохо «Россия» гэжэ бүлэгэй материалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

1941-1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үеын советскэ медицинын дүршэлые научнаар тодорхойлхо ба нэгэдхэхэ тухай

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ олдоһон советскэ медицинын дүршэлнүүдые гүнзэгыгөөр шудалха ба нэгэдхэхэ зорилгоор ССР Союзай Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо:

Советскэ врачуудай дайнай үеын дүршэлнүүдые харуулһан материалнуудые научнаар тодорхойлхо ябадал эмхидхэхые ба «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда советскэ медицинын дүршэл» гэһэн олон томто зохёолые 1948—1950 онуудта хэблэхые ССР Союзай элүүрые хамгаалха Министерствые ба ССР Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгэй медицинскэ Главна Управлениие уялгалха.

2. «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда советскэ медицинын дүршэл» гэжэ зохёолые хэблэхэ түсэбые 4 частьһаа бүридэһэнөөр баталха гэбэл: хирургиие 15 булэгтэйгөөр, терапиие—11 булэгтэйгөөр, эпидемиологи ба гигиеные—4 булэгтэйгөөр ба огнестрельнэ травмын патологиие—1 булэгтэйгөөр. Теоретическэ ба практическа медициные саашадань хүгжөөхэ ябадалда угаа ехэ удха шанартай материалнуудые научнаар тодорхойлхо гэжэ түсэб соонь хараалха.

3. Фронтдо ба тэрэшэлэн тылдэ шархатаһан ба үбшэлһэн Улаан Армиин сэрэгшэд ба офицернүүдые эмшэлхэ ябадалда болон сэрэгэй элүүрые хамгаалха хэрэгтэ шууд хабаадалсаһан ехэнүүд эрдэмтэд, мэргэжэлтэд ба юрын врачуудые дайнай дүршэлэй материалнуудые тодорхойлхо ба нэгэдүүлхэ ябадалда хабаадуулхые элүүрые хамгаалха Министерство ба ССР Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгэй медицинскэ Главна Управлениие уялгалха

4. Шархатаһан ба үбшэн хүнүүдые эмшэлхэ талаар, тэрэшэлэн сэрэгүүдтэ эпидемическэ үбшэлэлгын профилактикын талаар материалнуудые научнаар тодорхойлхо ябадалда врачуудай өөһэдынь дүршэлые ашаглахын тула конкурсын условиие ба конкурсда соносхогдоһон темэнүүдые баталха.

5. Авторай конкурсда табиһан зохёолой булэг ба таһагуудай һайн хүдэлмэриие болон зарим темэнүүдэй эрхим хүдэлмэринүүдые шагнахын тула шан баталха:

а) Булэгые зохёогшод—редакторнуудта 11 шан, энээн сооһоонь: 75—75 мянган түхэригэй гурбан нэгэдэхи зэргын шан, 50—50 мянган түхэригэй гурбан хоёрдохи зэргын шан, 25—25 мянган түхэригэй табан гурбадахи зэргын шан.

б) булэгүүд, таһагуудай авторнуудта 60 шан, энээн соонь: 30—30 мянган түхэригэй 10 нэгэдэхи зэргын шан, 20—20 мянган түхэригэй 20 хоёрдохи зэргын шан ба 10—10 мянган түхэригэй 30 гурбадахи зэргын шан:

в) Түсхай темын авторнуудта 130 шан. энээн соонь: 15—15 мянган түхэригэй 10 нэгэдэхи зэргын шан, 10—10 мянган түхэригэй 50 хоёрдохи зэргын шан ба 5—5 мянган түхэригэй 70 гурбадахи зэргын шан.

6. СССР-эй финансын Министерствые уялгалха:

а) Материалнуудые научнаар тодорхойлхо ба зохёолнуудые хэблэлдэ бэлэдхэхэ ябадалда 7 миллион түхэриг гаргаха.

б) Конкурсын хүдэлмэриин шагналда зорюулжа 2.500.000 түхэриг гаргаха.

7. Хэблэлдэ бэлэдхэхэ талаар хүдэлмэриие хүтэлбэрилхын ба зохёолнуудые редактировалхын талаар редакционно комиссиие иимэ составтайгаар баталха: СССР-эй элүүрые хамгаалха Министр Митерев Г. А., ССР Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгэй медицинскэ Главна Управлениин начальник Смирнов Е. И., медицинскэ албанай генералнууд—академигууд Аничков Н. Н. Бурденко, Н. Н. Орбели Л. А. медицинска албанай генералнууд—СССР-эй медицинскэ наукын Академиин действительнэ члентүүд Гиргэлав С. С., Джанелидзе Ю. Ю., Кротков Ф. Г. Куприянов П. А., Шамов В. Н., СССР-эй медицинскэ наукын Академиин действительнэ членүүд Виноградов В. Н., Давиденко С. Н., Давыдовский И. В., медицинскэ албанай генерал—профессор Вовси М. С. ба наукын габьяата ажал-ябуулагша профессор Приоров Н. Н.

8. «Зохёолнуудые хэблэн гаргаха түсэбые, зохёолнуудай булэг ба таһагуудые бэшэхэдэ табигдаһан эрилтэнүүдые, конкурсын услови ба конкурсда соносхогдоһон темэнүүдые «медицинскэ хүдэлмэрилэгшэ» гэжэ газетэдэ тунхаглахыень редакционно коллегиие уялгалха.

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

32. Зэбсэгжүүлгын Министерстводэ—Министрын орлогшонороор: В. М. Рябиковые (юрэнхы асуудалнуудай талаар) П. А. выe (юрэнхы асуудалнуудай талаар), И. Новиковые, Н. Д. Агеевые, Н. П. Карасевые.

33. Текстильнэ ажаүйлэдбэриин Министерстводэ—Министрын орлогшонороор В. М. Спорышевые (юрэнхы асуудалнуудай талаар), И. Н. Акимовые, Д. М. Хазаниие, В. Ф. Ульяновые, А. В. Прошиниие С. Д. Родичевые.

34. Тулишын предприятинуудай барилгын Министерстводэ—Министрын орлогшонороор: Э. О. Минделиие, (юрэнхы асуудалнуудай талаар), Л. Б. Сафразьяниие, А. Ф. Засецькые, Т. Т. Литвиновые, М. Ф. Горшковые, Н. М. Чекрыжевые, М. М. Ерохиниие.

35. Газартаряалангай Министерстводэ—Министрын орлогшоноор: П. П. Лобановые (юрэнхы асуудалнуудай талаар), Б. В. Савельевые, И. Ф. Васиниие, И. А. Борисовые, В. С. Валясниие, Г. П. Кулифеевые.

36. Техническэ культурануудай Министерстводэ—Министрын орлогшонороор: М. П. Панасюгые (юрэнхы асуудалнуудай талаар). Я. Е. Пензиниие, С. Г. Хоштариие, В. В. Косовые, А. Ф. Федоровые, И. М. Слатиниие.

Түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэбди

Улан-Удын район хоорондын баазын хүдэлмэрилэгшэдэй суглаанһаа

БМАССР-эй нютагай ажаүйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ абтаһан хандалга соо үргэн хэрэглэлэй эд бараа элбэгжүүлхэ, тэрээнэй шанарые һайжаруулха, үнэ сэнгыень хямдаруулха ба саашадаа ажалшан арадай шухала хэрэгсэлнүүдые хүсэд хэмжээгээр үйлэдэрилэн гаргаха гэжэ хэлэгдэһэн байна.

Һаяхан, Улан-Удын район хоорондын баазын хабаатай промкомбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй ба албахаагшадай суглаан боложо, энэ суглаан дээрэ өөһэдынгөө ажал хүдэлмэриин амжалтануудые болон республикын нютагай ажаүйлэдбэриин суглаанда хабаадагшадай хандалга тухай зүбшэн хэлсэһэн байна.

Хандалгые зүбшэн хэлсэлгэ дээрэ промкомбинадай эрхим стахановецууд үгэ хэлэһэн ба тэдэнэр болбол үргэн хэрэглэлэй эд бараае элбэгжүүлхэ тухай, СССР-эй Верховно Соведэй Сесси дээрэ нүхэр Вознесенскиин элидхэл соогоо табиһан зорилгонууд тухай тодорхойлхо зуураа, бодото уялгануудые абаха тухай һанамжа дурадхалнуудаа мэдүүлбэд.

— Бидэнэр, малгай оёдог цехын хүдэлмэрилэгшэд, энээнэй урда тээ үдэр бүридэ 10 малгай оёдог байгаабди. СССР-эй Верховно Соведэй Сессиин хүндэлэлдэ Сталинска вахтада жагсажа үдэр бүриинөө даалгабариие 150 процент дүүргэхэ гэхэ гү, али 15 кепка оёхо уялга абаһан байгаабди. Тиин, бидэнэр республикын нютагай ажаүйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдэй хандалгые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, үдэр бүриингөө даалгабариие 200 процент гүйсэдхэхэ гэхэ гү, али үдэр бүридэ 20 хэһэг кепкэ малгай оёхо уялга абанабди,—гэжэ оёдолой мастер нүхэр Каламашкин өөрынгөө цехын коллективэй зүгһөө мэдүүлбэ.

Нүхэд Каламашкин ба Честных гэгшэд тус хандалгые зүбшэн хэлсэһэнэй үглөөдэрэнь ажалай бүтээсын жэшээтэ һайн амжалта туйлаа гэбэл, хоёр үдэрэйнгөө даалгабариие 220—220 процент дүүргэһэн байнад.

Мүн катанка дарадаг цехын коллектив болбол 1946 оной нэгэдэхи квартал соо 210 паар катанка дарха түсэбтэй байһан аад, тэрэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Мүнөө энэ цехын коллектив болбол республикын нютагай ажаүйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдэй хандалгые зүбшэн хэлсэхэ зуураа бодото уялгануудые абаа. Хэрбээ тус цехын хүдэлмэрилэгшэд 1946 оной нэгэдэхи квартал соо ажалай бүтээсые 150 процент дээшэлүүлһэн байгаа һаа, апрель һара соо 180 процент хүртэр дээшэлүүлхэ гэһэн уялга абаа.

— Манай промкомбинадай дэргэдэхи катанка дарадаг цех болбол гурбан һара соо 200 гаран катанка үйлэдбэрилэн гаргаһан байгаа һаа, апрель һара соо 200 катанка үйлэдбэрилхэ уялга абаа. Энээниие манай цехын коллектив туйлажа шадахань лабтай,—гэжэ эрхим стахановец нүхэр Шевликов мэдүүлбэ.

Ж. ЖАМБУЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Рязанска областиин Рыбновскэ МТС-эй тракторна бригадын бригадир Дарья Матвеевна Гармаш. Нүхэр Гармаш болбол колесно тракторые ашаглаха методуудые эсэслэн шудалжа, тракторнуудай хүдэлмэриин бүтээсын зонно нормые 5-дахин ехэдхэхэ зуураа, горючи ехээр алмаһан ба хүдэлмэриин үндэр дээдэ шанарые хангаһан байна. Энээнэйнь түлөө СССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет тэрээндэ гурбадахи зэргын Сталинска шагнал үгэхөөр шиидхэһэн байна.

Б. Фабисовичын фото (ТАСС-эй фотохронико).

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Малажалай талаар 1945 ондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр түрүү колхозуудта БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугуудые барюулха тухай

1945 ондо малажалай талаар колхозуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, БМАССР-эй Министрнүүдэй С[оведэй] доро дүргэгдэһэн колхозуудые социалистическэ мүрысөөндэ илаба гэжэ тоол[ожо] БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугуудые барю[улха] гэбэл:

Хориин аймагай Ашангын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр **Базаржапов**)—1945 ондо малые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб: адуу морёор—102,0 процент, эбэртэ бодо малаар—111,9 процент, хони ямаагаар—115,6 процент дүүргэһэн, 100 толгой гүүн бүриһөө—43 унага, 100 толгой үнеэн бүриһөө—78 тугал, 100 толгой хони ямаан бүриһөө—120 хурьга эшэгэ абаһан, малажалай продуктануудые тушааха талаар гүрэнтэйгөө бүримүһэн тооһоһон байна.

Закаменай аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр **Дымбрылов**)—1945 ондо малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб: адуу морёор—100,9 процент, эбэртэ бодо малаар—111,3 процент, хони ямаагаар—142,3 процент дүүргэһэн, 100 толгой гүүн бүриһөө 63 унага, 100 толгой үнеэн бүриһөө 71 тугал, 100 толгой хони ямаан бүриһөө—105 хурьга эшэгэ абаһан, малажалай продуктнуудые тушааха талаар гүрэнтэйгөө тооһоһон байха юм.

Кударын аймагай Улзытын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр **Гарматаров**)—1945 ондо малые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб: адуу морёор—100,3 процент, эбэртэ бодо малаар—104,0 процент, хони ямаагаар—127,4 процент дүүргэһэн, 100 толгой гүүн бүриһөө 88 унага, 100 толгой үнеэн бүриһөө—94 тугал, 100 толгой хони ямаан бүриһөө—115 хурьга эшэгэ абаһан, малажалай продуктнуудые тушааха талаар гүрэнтэйгөө тооһоһон байна.

Тэрэшэлэн **Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ** (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр **Норбоев**), **Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ** (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр **Чагдаров**), **Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ** (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр **Эрдынеев**), **Иволгын аймагай Ленинэй** нэрэмжэтэ (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр **Дамбаев**), **Закаменай аймагай Молотовой** нэрэмжэтэ (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр **Цыренжапов**), **„Улаан Лалахай“** (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр **Ч...нинов**), **Заиграйн аймагай „Майн 1“** (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр **Яковлев**). **Сэлэнгын аймагай „Социализм“** (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр **Санжанов**). **Тельманэй нэрэмжэтэ** (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр **Очиров**), **Ахын аймагай „Ким“** (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр **Г...санов**) ба бусад колхозуудай һайн хүдэлмэринүүд БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор тэмдэглэгдэбэ.

Луговодуудай семинар болобо

Һаяхан Сэлэнгын аймагай газарай таһаг колхозно луговодуудай семинар үнгэргэбэ. Энээндэ хабаадагшадта аймагай газарай таһагай мэргэжэлтэд сабшалангые уһалха, үтэгжүүлхэ, звеногой ажалые эмхидхэхэ мэтын темэнүүдээр лекци ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна. Тиихэдээ сабшалангай ургасые һайжаруулха герасимовска агротехникые гол темэ болгоһон байха юм.

Удаань олон жэлдэ хүдэлмэрилжэ баян дүршэлтэй болоһон луговодууд сабшалангай газарые ямараар элдүүрхэ байхада үндэр ургаса абтадаг тухай хөөрэжэ үгөө.

Тэдэнэй һүүлээр луговодуудай суглаан боложо, сабшалангые һайжаруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Суглаан дээрэ элидхэл хэһэн ВКП(б)-гэй аймкомой секретарь нүхэр Будаев аймагай луговодуудай ажалые магтаха зуураа гол дутуунуудые элирүүлээд, сабшалангые һайжаруулха тухай саашанхи зорилгонууд дээрэ тогтоһон байна.

Сабшалан һайжаруулхын түлөө оролдохо хэрэгтэй

(Баргажанай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой луговод нүхэр Колодинай хөөрэлһөө)

...олхозно малажалые хүгжүүлэн, тэрэ... аймаг шэмые дээшэлүүлхэ асуудал ...өө эгээл шухала болоод байна. Тии... колхоз, малшан бүхэн адуу малаа ...оруулын хойноһоо үнэн зүрхэнһөө ...эжэ байха юм. Тэрээнтэй хамта лу...бдуудай харюусалга тон ехэ болоно. ...б гэхэдэ, малажалые хүгжүүлэн, тэрэ... аймаг шэмые дээшэлүүлхэ ябадал үб...тэжээл элбэгээр хуряажа, адуу малаа ...алан тоһироор ондо оруулһанһаа ...дахаа байна.

Сабшалангай ургасые дээшэлүүлэн, ...э ногоо элбэг дэлбэгээр хуряахын ...өө пмагтал оролдолго хэрэгтэй. Тии...эдэ сабшалангые һайнаар харууһалжа, ...ээр элдүүрилхэ гээшэ тон шухала ...на. Республикын эрхим луговоднууд ...шалангай газарые һайнаар уһалжа ...гжүүлээд байхадаа, жэлһээ жэлдэ үн... ургаса хуряадаг болоһониинь дүр...дээрэһээ элирбэ.

...анай колхозой правлени сабшалан ...жаруулхын тулада луговоднуудые то...хо гээшэ тон ехэ удхашанартай бай...гэжэ ойлгоод байхадаа 1939 онд... ...айе луговод болгоо һэн. Иимэ найда...ние бэедээ даажа абаад байхадаа ...з хэобэшье үндэр ургаса хуряахын ...өө оролдоһон бйнаб. Луговод болож... ...онһоо хойшо сабшалангай газарые ...шулуунһаа сэбэрлэхэ болон уһалха, ...жүүлхэ хүдэлмэринүүдые эхилээ һэм. ...гээд байхадам урдань гектар бүриин ...—15 центнер гарадаг газарһаа дунд...ээр га бүриин 30 центнер үбһэн ху...лалаг болоо. Гадна, зарим жэлнүүдтэ ...наар үтэгжүүлһэн участогуудһаа дун...да зэргээр гектар бүриин 50-һаа 80 центнер хүртэр ургаса абгадаг болоһон байна.

Сабшалангые һайжаруулха гол хүдэлмэринүүдэй нэгэн хадаа газар уһалха ябадал болоно. Түрүүшын уһалууриие сабар эртэ байхада үнгэргэхэ хэрэгтэй. Тиихэдээ һайрамай уһые хэрэглэхэ шухала. Сабшалангые түрүүшээр уһалһанай удаа заатагүй хоройлхо хэрэгтэй. Тэрэгүй һаа ногоое үхэр мал гэшхэжэ, муудхаха байна.

Нютагай үтэгжүүлгэнүүдые элбэгээр бэлэдхэжэ сабшалан дээрэ агротехническэ заабариин ёһоор хэрэглэхэ ябадал эгээл шухала гээшэ. Тиимэдэ сабшалан дээрэ түбхын түрүүндэ паг шэбхэ элбэгээр гаргаха хэрэгтэй.

Сабшалангые һайжаруулжа үбһэнэй үндэр ургаса абахын хэрэгтэ колхозой правлени болон малажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд онсо анхаралаа табиха байна. Тиигээгүй һаань гансал луговоднууд сабшалан һайжаруулха бүхы хэмжээ-ябуулганууды хүсэд бэелүүлжэ шадахагүй гээшэ. Юуб гэхэдэ, урда жэлнүүдтэ манай артелиин правлени луговодческо звенодо оройдоо хоёр-гурбан хүнүүдые таһалжа үгэһөөрөө сабшалан һайжаруулха хүдэлмэриие хизаарлажархидаг байһан юм. Үнгэрхэдөө элдэшье хүнүүдэ ондоо хүдэлмэридэ элсүүлдэг байгаа. Тиихэлээрынь 1945 ондо сабшалангаа гап саараа уһалжа гараа һэм. Хэрбээ үшөө олон хүнүүдэй хүдэлмэрилһэн байгаа һаа үбһэнэй бүри үндэр ургаса хуряаха байгааб.

Мүнөө 70 наһатай болооб. Тиигэбэшье сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ эршэмтэйгээр хабаадалсаха байнаб. Иволгын аймагай Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажалай артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхозниигууд сабшалангые жэгдэрүүлэн һайжаруулха, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ, үбһэнэй валова суглуулгые ехэдхэхын түлөө бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөө үүсхэһээр үнихэн болобо. Тэрээнһээ хойшо хэдэн олон луговодууд сабшалан һайжаруулхын түлөө горьтойхон хүдэлмэрилжэһэн байна. Мүн тэдэнэртэй хамта бишье 1946 ондо сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ бүхы аргаяа хараалаад, шууд тэмсэжэ байнхайб.

Луговодческо звенонууд бэедээ даажа абаһан участогай ургасые өөһэдөө хуряаха ёһотой. Минии үтэгжүүлжэ ургуулһан участогай ногоое заримдаа ондоо колхозниигууд хуряадаг юм. Тиихэдээ ургаһан бүхы ногоое хуряажа абахагүйһөө гадна, эрхим шанар сахидаггүй байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ минии участогай сабшалангай ногоое хуряаһан колхозниигууд аяар 20—30 процент үбһэ хуряангүй орхижорхиһон байха юм. Энэ хадаа луговодтошье, мүн колхоздошье ехэ гарза гээшэ. Иимэ ябадалнуудые саашадаа үргэлжэлүүлжэ огто болохогүй байна. Энээн тухай колхозой правлени анхаралаа табижа, иимэ алдуугаа дахяад дабтахагүй ёһотой.

Сабшалангые һайжаруулхын түлөө пмагтал оролдохо хэрэгтэй байна. Тиимэдэ луговод бүхэн үбһэнэй үндэр ургаса хуряахын түлөө үнэн зүрхэнһөөн тэмсэхэ байна.

Ородой агууехэ композитор М. П. Мусоргский гэгшын нүгшэһэнһөө хойшо 65 жэл болоһон үдэр мартын 28 гүйсэһөн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. П. Мусоргский. Репинай зурагһаа А. Мантаевай репродукци

БИДЭНДЭ ТУҺАЛАМЖА ХЭРЭГТЭЙ

Загастайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой уранһайханай самодеятельностиин коллективэй бэшэг

Манай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо элдэб һонин зугаа наада эмхидхэжэ, тэрээндэ эдибхитэйгээр хабаадалсаха гэжэ хүсэдэг хүнүүд олон байдаг бэлэй.

Энэ үүсхэлдэнь колхозой партийна болон комсомольско организацинууд халуун анхаралаа табижа туһалһанайнь ашаар 1945 оной май һарада духовой оркестр 11 хүнһөө байгуулагдаһан юм. Энэ оркестр һара хахад тухай хүдэлмэрилөөд байхадаа бурят-монгол арадай 18 элдэб дуу дуулажа шадаха болоһон байна. Мүнөө үедэ 90 гаран бурят ба ород дуунууд болон элдэб европейскэ танцануудые наададаг болообди. Духовой оркестрэй түйлаһан бага бэшэ амжалтанууд хадаа тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэ нүхэр П. П. Шишкогой оролдолгын ашаүрэ гэхэдэ болоно.

Удаань үнгэрөөшэ жэлэй октябриин 13-да колхозой правлени ба парторганизациин халуун туһаламжа доро колхозой 16 залуушуулһаа балетнэ ба мүн драматическа кружогууд байгуулагдаа һэн. Эдэ залуушуул хүдэлмэридөө ехээр һонирхожо, мүнөө үедэ 15 янзын танцада һураад, 8 зүжэг наада ба бэшэ хэдэн олон сольно номернуудые бэлэдхэжэ, табяад байна. Колхозниигуудай улам ургажа байгаа культурна эрилтэнүүдые хангаха зорилгоор аймагай 18 колхоз, фермэ, МТС ба түмэрзамай станцинууд дээрэ хамта 32 концертнүүд ба зүжэг наадануудые табяабди. Гадна, Зэдын ба Торийн аймагай центрнүүдээр ябажа концерт хаоуулаа һэмди.

Колхозоймнай клуб соо эдэ кружогуудай хэшээл үдэр бүри үнгэргэгдэдэг. Эдэ кружогуудта хабаадагшадай дунда эрхим шадабаритай ба талантай залуушуул бии. Жэшээлхэдэ: духовой оркестртэ наадагшад нүхэд: Норбоев Данцарай, Санжанов Жамбал, Калепов Василий ба Аюшеев Сангади гэгшэд болоно. Хуур лимбээр наадагшадай кружогһоо хэдэн олон дуу шадамараар наадагшад гэхэдэ нүхэд: Хайнуева Нима. Митапова Долсон ба Гармаева Дыжит гэгшэд болоно. Гадна, драматическа ба балетнэ кружогуудһаа зүжэг наадаанай ролиие эрхимээр дүүргэдэг ба танцануудые һайнаар наададаг нүхэд гэхэдэ: Гармаева Дыжит гэгшэ Цырен Шагжинай зохёоһон «Эхын баяр» гэжэ нэгэ акттай зүжэгтэ хүгшэнэй ролиие шадамар һайнаар наададаг ба дуу гоёор дууладаг, танцада яоадаг байха юм. Мүн тэрэшэлэн нүхэд Балданов Цыден, Цыбикжапов Цыден гэгшэд немецкэ офицернүүд ба бэшэшье рольнуудые һайнаар наададаг байна.

Манай колхозой уранһайханай коллектив уранһайханай самодеятельностиин республиканска харалгада хабаадалсажа, хоёрдохи һуури эзэлжэ шадаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай колхозой уранһайханай коллектив 11 хүнһөө бүридэһэн хоёр кружогтой байгаа һаа, мүнөө 29 залуушуулһаа бүридэһэн духовой оркестрэй, балетнэ, драматическа, национальна хүгжэмэй ба дуунай—хамта 5 кружогтой болоо.

Зүгөөр колхоз дээгүүр гаража, зүжэг наада ба концерт табихада заримдаа ехэхэн бэрхэшээлнүүд үзэгдэдэг байха юм. Тиигэбэшье тэдэ бэрхэшээлнүүд дабажа гарагдадаг байгаа. Юуб гэхэдэ колхозуудай болото байдалда зорюулһан һонирхолтой зүжэгүүд ба этюд гэгэ зэргэ зохёолнууд тон үсөөн дээрэһээ бидэнэр ехээр гасагдадаг байнабди. Иимэһээ манай уранһайханай коллективэй һаадгүйгөөр хүдэлмэрилхэ ябадалда бэрхэшээл үзэгдэнэ гээшэ. Чойжонима Генинновэй зохёоһон «Баярта үдэр» гэжэ зүжэг бидэнэй ойлгохдосогүй байхань ехэ урмагүй байна. Иимэһээ бидэнэр жэжэхэн зүжэг ба этюд гэхэ зэргые өөһэдөө зохёожо колхозниигуудта харуулдаг байнабди. Гадна арадай творчествын байшан бидэнэй хүдэлмэридэ түсэбэй ёһоор урагшань ябуулха тушаа тон бага үүсхэл гаргана гээшэ.

Бидэнэр саашадаа уранһайханай республиканска харалгын һүүлээр концерт, танец ба зүжэг наада олоор бэлэдхэжэ, пландаа хабарай тарилгын үедэ колхоз, бригада ба фермэнүүд дээгүүр ябажа харуулха түсэбтэйбди.

Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой уранһайханай самодеятельностиин коллективэй членүүд: О. С. Амагололова, Ц. Жэмсаранова, Л. Гэмбэжапова, Ц. Шарапов, Д. Н. Аюшеев, Д. Чимитова, Б. Х. Тогочеева, Н. Лубсанов, Д. Амоголонов, Ц. Дашигалсанов.

Шухала хүдэлмэриие толгойлногүй

...рят-Монголой обкомой XXII пленум ...ол тэжээлэй база байгуулха хэрэгтэ ...эн анхарал табижа, түрүүшын ...ээндэ сабшалангые һайжаруу... тэрэнэй ургасые дээшэлүүл... ябадал хангахыень партий... советскэ бүхы организацинууд ба ...озуудай хүтэлбэрилэгшэдые эрилтэ ...н байна. Гэбэшье, Бичурын аймагай ...хи колхозууд партиин обкомой XXII ...умэй тогтоолые дүүргэмээр шухала ...кээнүүдые абаадүй байха юм.

...эрбээ эндэхи 24 колхоз (Кагановичын ...искаягай нэрэмжэтэ ба бусад колхо... сабшалан дээгүүр тошон халяаһан, ...шэбхэ гаргаһан байгаа һаань, аяар 11 ...озынь сабшалангай ургасые дээшэ...лхын зорилгоор, гансашье шарга нюй үтэгжүүлгэ бэлэдхээгүй байна. ...инай, Чапаевай нэрэмжэтэ, «Боль...ик» ба бусад колхозууд энээндэ ...мта боложо үгэмөөр. Маргантын со...й Сталинай нэрэмжэтэ колхоз ха...даа байһан сабшалан дээрээ наг ...э гаргангүй, харин малай байра...ай газаагуур хайша хэрэгээр аихажа ...а юм. Мүн Ворошиловай нэрэмжэтэ ...озойхид үнэтэ үтэгжүүлгэ болохо ...шэбхые нүхэрүү адхажа байба.

...магай олонхи колхозуудаар луговод...о ба герасимовска звенонууд эмхид...эгүй байһаар. Хэрбээ зарим колхо...даар иимэ звенонууд эмхидхэгдэһэн...һаа, ёһын тулада байха юм. «Крас... Заря», «Коминтерн» ба бусад кол...удаар эмхидхэгдэһэн луговодческо ба герасимовска звенонууд сабшалан һайжаруулха хүдэлмэреэ эхилээдүй шахуу гэхэдэ һэжэггүй.

Колхозуудай правлени болон партийна эхин организацинууд («Улаан Одон», Логовскиин нэрэмжэтэ ба бусад) адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха асуудалда харюусалгагүйгөөр хандана. Хэтэрхэдээ тиимэ колхозуудай правлени ба партийна организацинууд Иволгын аймагай Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажалай артелиин эрэгтэй эмэгтэй членүүдэй хандалгые колхозниигуудтаа ойлгуулжа үгөөдүй, хамтын суглаан дээрэ энэ үүсхэлые зүбшэн хэлсэлгые эмхидхээгүй байха юм.

Энээн дээрэһээ хараад үзэхэдэ, дээрэхи аймагай партийна советскэ болон газартаряалангай орган ба колхозууд нёдондоной алдууе һургаал болгожо абангүй, харин дабтажа байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ үбһэ тэжээл багаар абаһан дээрэһээ энэ аймагай зарим колхозууд 1945—46 онуудай адуу малай үбэлжэлгые хангалтагүйгөөр үнгэргэжэ байха юм. «Улаан Одон», Логовскиин нэрэмжэтэ колхозуудай олохон мал туража тамираа алдашоо. Тэд, аймагай партийна, советскэ, газартаряалангай органуудай хүтэлбэрилэгшэд иимэ жэгшүүртэй байдалые тэсэжэ байхань гайхалтай.

Сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ жэгдэрэн орохо саг ерэбэ. Тиимэдэ Бичурын колхозууд эдэ бүхы дутуунуудаа ябуулд усадхажа сабшалангые жэгдэрүүлэн һайжаруулха, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ, үбһэнэй валова суглуулгые ехэдхэхэ хүдэлмэриие шууд шангадхаха уялгатай.

Хабарай полевой хүдэлмэриин эхилхэ хүргэр сабшалан дээрэ үнгэргэгдэхэ үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд бүримүһэн бэелүүлэгдэхэ байна. Хашаа хорой соогуур адхагдаһан бүхы наг шэбхые суглуулжа, сабшалан дээрэ гаргах ба газарай хүрьһэндэ хэхээр бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Сабшалангые бургааһа, харгана болон модо, шулуунһаа сэбэрлэхэ, уһалууриин һубаг канавануудые ба гол горхонуудай хаалтануудые заһабарилха, үтэг хэхэ, посхоод бариха хүдэлмэридэ колхозуудые олоор гаргаха түсэб энэ гэһээр табигдаха байна. Һайрам тогтоожо сабшалангай газарта шинэ нойто бариха саг ерээ. Энэ хүдэлмэриие болзор соонь, эрхим шанартайгаар үнгэрөөхын түлөө колхоз бүхэн оролдохо байна.

Сабшалан дээрэ үнгэргэгдэхэ хабарай үеын хүдэлмэридэ жэгдэрэн орожо, газараа агротехническэ заабариин ёһоор элдүүрилбэл Бичурын колхозууд үбһэнэй үндэр ургаса хуряажа, адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулжа шадахань лабтай. Үбһэнэй ургасые дээшэлүүлхэ шухала хүдэлмэриие толгойлоогүй байһан дээрэхи аймагай хүтэлбэрилхы эмхи-зургаанууд өөһэдынгөө алдууе мэдэржэ, сабшалан һайжаруулха хэмжээ ябуулгада бүхы колхозниигуудые элсүүлхэ байна.

Н. МУНКОЕВ.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОТОР

Үнгэтэ фанерэ үйлэдбэрилгэ

ТАВДА, мартын 27. (ТАСС). Уралай томохон Тавдинска фанернэ комбинат болбол өөрынгөө бүтээсэнүүдэй ассортиментые үргэдхэжэ байна. Элдэб гоёолго һайжаруулгын хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ үнгэтэ декоративна фанернүүдые ехээр бүтээн гаргагдажа байна. Комбинат болбол энэ жэлдэ 25 мянга тухай дүрбэлжэн метр үнгэтэ фанернүүдые гаргаха юм.

Предприяти дээрэ мебельнэ, гүрэмэл тарнуудай ба шэнэ отделенинүүд түхеэрэгдэжэ байна. Комбинадые үргэдхэхэ ябадалда миллион шахуу түхэриг гаргашалагдаха юм.

ШЛАКОБЛОГУУДАЙ ШЭНЭ ЗАВОДУУЛ

СТАЛИНГРАД, мартын 27. (ТАСС). № 1 түсхай барилгын—монтажна управлениин коллектив болбол шлакоблогуудай шэнэ заводые бүхы гэр байрын ба санитарна-техническэ барилгануудтайнь болзорһоо урид дүүргэжэ ашаглалгада үгэбэ. Завод болбол сүүдхэ соо 15000 шлакоблогуудые үйлэдбэрилхэ хүсэтэй.

Шлакоблогуудай үшөө хэдэн заводуудые барилга үргэлжэлүүлэгдэжэ байна. Эдэнэй барилга энэ жэлдэ дүүрэхэ юм.

Һургуулиин гуурһанууд ба авторучканууд

ЯРОСЛАВЛЬ, мартын 27. (ТАСС). «Союз» гэжэ Ярославска заводой коллектив гаргагдаха һурагшадай гуурһануудай шанарые һайжаруулхаар хүдэлмэрилнэ. Үшөө 5 шэнэ сорто шудалагдажа байна. Үйлэдбэриин технологи үндэһөөрынь хубилгажа байна. Урдань ороной холын областьнуудһаа асарагдадаг олон зүйлэй материалнууд нютагай материалаар һэлгэгдэнэ. Завод болбол зохид һайхан авторучкануудые үйлэдбэрилхэ ябадалые шудалжа, пинтээрынь үйлэдбэрилгэдэ оробо.

Дүрбэн хүнэй орондо хүдэлмэрилнэ

Зэдэкомбинадта нүхэр Симоновай начальнигаар хүдэлмэрилдэг цехын коллектив СССР-эй Верховно Соведэй Сессиин хүндэлэлдэ мартын 12-һоо захалаад стахановска вахтада жагсаһан байгаа.

Энэ үдэрһөө захалаад тус цехын хүдэлмэрилшэд ажалай үндэр амжалтануудые түйлажа байна. Стахановецууд нүхэд Баландин, Гусельников гэгшэд хаһанайнгаа даалгабари 330 процент хүртэр дүүргэнэ.

Залуу токарь нүхэр Бояков богонихон болзор соо токариин мэргэжэлые шудалаад, нүхэр Баландинһаа дутангүй хүдэлмэрилжэ, даалгабаряа 70 процент дүүргэхэ зуураа һайн шанартай продукци үйлэдбэрилнэ.

Мүн Нүхэр Балахоновай комсомольско-залуушуулай бригада стахановска вахтада жагсаһан үдэртөө эрхим һайн амжалтануудые түйлаба. Цехын стахановецууд нүхэд Троплов, Цыпленков, Козлов, Хорунов, Шевкунов гэгшэд тэрэ үдэр үнэ өөрөө патриотическа янзаар хүдэлмэрилһэн байна.

Токарь Шевкунов илангаа һайнаар хүдэлмэрилжэ халаанайнгаа даалгабаря 400 процент дүүргэһэн байха юм.

Шэнэ бригада

Курбын леспромхозой хүдэлмэрилшэдые эдеэ хоолоор хангаха таһагай коллектив туһаламжын ажахын коллективтэй хамта 18 хүнһөө бүридэһэн тусгаар модо отологшодой бригада бии болгобо.

Мүнөө энэ бригадынхид майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, модобэлэдхэлэй сезоной дүүртэр гурэндөө 2 мянган кубометр модо бэлэдхэхээр уялгануудые абабад.

Иволгын колхозуудай зарим нэгэн амжалтанууд ба парторганизацинуудай зорилгонууд тухай

Д. ЖАЛСАБОН,
ВКП(б)-гэй Иволгын айкомой секретарь.

КП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой ...мэри тухай» Партиин Центральна ...тед...й тогтоолые, ВКП(б)-гэй обко... 21—22 пленумүүдэй шиидхэбэриые болон партиин обкомой үдэр бу...заабаринуудые ажал хүдэлмэри...э гарай хүтэлбэри болгожо, манай ...гай колхозууд МТС-үүд болбол үн...гэшэ 1945 ондо ажал хүдэлмэри дээ...зарим нэгэн амжалтануудые түйла...жахын жэлые дүүргэбэ.

...анай колхозууд болбол малажал үс...рилхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэ...ынь дүүргэжэ шадаа. Тэрээнтэй хам...луу ба бодо малые үнгэрэгшэ жэл...тэй сасуулбал гээлтэ хоролтодо ...лангүй ондо оруулжа байна. Үнеэд...һү һааха ба хонидһоо нооһо хайшал...даалые нилээдгүй дээшэлүүлээ. ...гай колхозуудаар малажал үсхэбэ...э баян дүй дүршэлтэй түрүү стаха...дуудай тоо урда урдынхиһаан ни...гүй олошоронхой.

...нгэрэгшэ 1945 ондо гэхэ гү, али ...ун тээ немецко-фашистска эзэмдэг...ие ба Зүүн тээ японско империа...листнуудые бута сохиһон агуусхэ илалтын ...э аймагай ажалшад бүхы советскэ ...гаяа хамга угаа ехээр хүхин баяса... ажал хүдэлмэри дээрээ пмагта шэнэ... амжалтануудые илаха гэһэн пат...риотическа хүдэлөөниие бүхы ажахын ...ааринууд дээрэ дэлгэрүүлһэн байгаа. ...иимэһээ манай аймаг болбол мал... үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые ам...жалтатайгаар дүүргэһэн аймагуудай тоо...до орожо, ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой ...обкомой болон Бурят-Монголой АССР-эй ...Арадай Комиссарнуудай Соведэй дамжуулгын ...тугта хүртэһэн байна.

...Ехэ ...э манай аймагай машин... ...трактор станцинууд өөһэдынгөө хүдэлмэринүүдые нилээдгүй һайжаруулжа шадаһан юм. Жэшээлхэдэ, нүхэр Танхасаев директортэй ба нүхэр Сергеева гэгшэ партийна эхин организациин секретартай Саянтын МТС-эй коллектив болбол жэлэйнгээ тракторна хүдэлмэриин түсэбые 166 процент дүүргэжэ, дунда жэшээгээр, трактор бүхэнөөрөө 400 гектар газар хахалхаһаа гадна, үнгэрэгшэ жэлдэ 35 тонно үнэтэ горючи арбилжа шадаһан байха юм.

Иимэ амжалтатайгаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө тус МТС-эй коллектив болбол СССР-эй Газартаряалангай Министерствын дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн бэлэй. Тэрэшэлэн нүхэр Курбатов директортэй Иволгын МТС үнгэрэгшэ жэлдэ муу бэшээр хүдэлмэрилһэн юм. Энэ МТС-эй коллектив хадаа тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые 120 процент дүүргэжэ, республикын түрүү МТС-үүдэй нэгэндэ тоологдобо.

Манай аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхозниигууд болбол гүрэндөө уялгата ёһоор тушааха түсэбүүдээ саг болзорһоонь урид дүүргэхэ тушаа бага бэшэ эмхидхэлэй хүдэлмэри хэжэ шадаһанайнгаа ашаар, үнгэрэгшэ 1945 ондо 1944 онтой сасуулбал 10 мянган центнер үлүү таряа талха гүрэндөө тушаагаа һэн.

Гүрэндөө уялгата ёһоор тушааха хүдөө ажалай продуктнууд гэбэл: талха таряа, мяха, һү, брынзэ, нооһо, арһа, овоошо хартаабха гэхэ мэтэнүүдые саг болзор соонь 100 процент дүүргэхэһээ гадна, аймагай олонхи колхозууд болбол һү, брынзэ, мяха гэхэ мэтые 1946 оной түсэбэй түлөө нилээдгүйгөөр оруулһан байна.

Мүнөө аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхозниигууд болбол зарим нэгэн амжалтануудаараа зааханшье һанаагаа амараагүй, харин үнгэрэгшэ 1945 ондо түйлаһан амжалтануудаа улам саашань бүхэжүүлхэ нэгэн хүсэлэнгэйгөөр социалистическэ мүрысөөнэй долгиие үдэр ерэхэ бүри үргэдхэжэ байна. Адуу малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ ба ерэхэ хабарай тарилгада эрхим бэлэдхэл хангажа, үндэр баян ургаса түйлаха ябадал эрэгтэй эмэгтэй колхозниигуудай ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилшэдэй мүнөөдэрэй гол зорилго мүн.

Калёновско сельсоведэй XVII партсъездын нэрэмжэтэ, «Авангард», Гильбирын сомоной Ленинэй ба Кировэй нэрэмжэтэ, Оронгын сомоной «Красный Пахарь» Иволгын сомоной Коминтернын нэрэмжэтэ ба Гурульбын сельсоведэй Маяковскиин нэрэмжэтэ колхозуудаар мүнөө жэлдэ малай үбэлжэлгэ нилээдгүй эмхитэй гүримтайгаар үнгэргэгдэнэ. Нэрлэгдэһэн колхозуудай партийна эхин организацинууд болон правленинүүдэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болбол малай үбэлжэлгэ тушаа гол анхаралаа табижа, ВКП(б)-гэй обкомой болон партиин айкомой энэ асуудалаар гаргаһан шиидхэбэринүүдые гол түлэб хангалтатайгаар бэелүүлжэ шадаһан байна гээшэ.

Эдэ колхозуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болбол малшадай дунда агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэриие үргэн далайсатайгаар хэжэ, малшадга тэдэнэрэй үдэр бүхэндэ хэхэ хүдэлмэриие һайнаар ойлгуулжа үгэһэниинь энээн дээрэһээ эли тодоор харагдана гээшэ.

Тиибэ лабашье аймагай зарим томохон колхозууд малай үбэлжэлгые тон хангалтагүйгөөр үнгэргэнэ. Жэшээлхэдэ, Саянтын сомсоведэй XVII партсъездын нэрэмжэтэ, Оронгын сомоной «Мартын 8» ба «Улаан Оронго», мүн тэрэшэлэн «Красный Октябрь, Калининай ба Ворошиловай нэрэмжэтэ болон бусад олон колхозуудаар малай үбэлжэлгэ хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэнэ. Тус колхозуудай партийна ба комсомольско эхин организацинуудай малай үбэлжэлгэ тушаа партийна болон советскэ органуудай үгэһэн заабаринуудые бэелүүлхэ тушаа эмхидхэлэй хүдэлмэри тон һулаар хэһэниинь энэ баримтанууд эли тодоор гэршэлнэ. Ушар иимэһээ дурсагдаһан колхозуудай партийна болон бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болбол малай үбэлжэлгэ дээрэ элирүүлэгдэһэн дутуу дунданууда энэ дары усадхаха тушаа эрид шууд хэмжээ-ябуулгануудые абажа, малай тураха болон үхэхэ ябадалые зогсооходо үүргэтэй. Иигэжэшье бидэнэрһээ партиин обком болбол саг үргэлжэ эрилтэ хэжэ байна гэжэ ойлгохо хэрэгтэй.

Дээрэ нэрлэгдэһэн колхозууд болбол малай үбэлжэлгые юундэ иимэ хангалтагүйгөөр үнгэргэнэб? Түбхын түрүүндэ, үбһэ тэжээлээ үлүүтээр гаргашалхаһаа гадна, урилтэ хоролтодо оруулһан ушарнууд бии. Эдэ колхозуудай зарим малшад даалгабарита ажал хүдэлмэри дээрээ харюусалгагүйгөөр хандахаһаа ба адууһа малаа һайнаар харууһалхагүйһөө байтагай, ажалай жаяг заршамуудые эбдэхэ ушарнуудые гаргаһан байха юм.

Ерэхэ хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри гол түлэбтөө хангалтатайгаар хэгдэжэ байбашье һаа, зарим колхозууд үшөө мүнөө хүртэр үрһэ хүрэнгэсэ сэбэрлэхэ, тэрээниие тарилгын кондицида хүргэхэ гэхэ мэтын хүдэлмэриие дүүргээгүй байһаар. Тарилгада бэлэдхэхэ хүдэлмэриие хангалтатайгаар хэжэ байһан колхоз болон МТС-үүд олон бии.

Жэшээнь, Саянтын МТС-эй коллектив болбол хүдөө ажалай машина зэмсэгүүдые болон тракторнуудые заһаха түсэбөө үшөө февралиин 5-да гэхэ гү, али болзорһоонь холо урид дүүргэжэ шадаһан байгаа. Гэбэшье, энэ талаар гээгдэнги колхозууд олон бии. Аймагай томохон колхозуудай нэгэн болохо «Улаан Оронго» ба Калининай нэрэмжэтэ колхозууд тарилга хэхэ үрһэеэ кондицидань хүргөөгүй зандаа. Сталинай, Молотовой нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд хартаабхын үрһэ дутуутай байбашье һаа, тэрэнээ хүсэлдүүлхэ тушаа горьтой хэмжээ-ябуулганууды абадаггүй байхань саашадаа тэсэмээр бэшэ болоно.

Хабарай тарилгын үедэ колхозуудта ажал хүдэлмэриие ...ёһоор эмхидхэхэ, ажалай жаяг заршам һайжаруулха, хүдэлмэриин түсэбые колхоз ба бригада бүхэндэ тэрэнэй практическа хүдэлмэриһөө дулдыдажа зохёохо, сеяльщигууд болон плугшаниие энэ талаар дүй хүршэлтэй өрхим түрүү хүнүүдые абаха гэхэ мэтын асуудалнууд угаа шухала удхашанартай байна. Ушар иимэһээ колхозуудай правленинүүд болон партийна эхин организацинууд болбол аймагай газартаряалангай таһагай агрономуүд ба бусад специалистнартай хамтадаа энэ түсэбүүдые зохёохо талаар гол анхаралаа табиха үүргэтэй. Тэд, Иволгын сомоной «Коминтерн», Молотовой нэрэмжэтэ болон бусад зарим колхозууд хабарай тарилгада бэлэдхэл хэхэ тушаа гол анхаралаа үшөө һайнаар хандуулнагүй гэхэдэ болохо.

Дээрэ заагдаһан дутуу дунда зүйлнүүдые ойрын үдэрнүүдтэ усадхажа, ерэхэ хабарай тарилгада эрхим бэлэдхэл хангажа, тарилгын бүхы хүдэлмэриие эмхитэй гүримтайгаар ба агротехническэ богонихон болзор соо үнгэргэхэ ябадал колхозно партийна эхин организацинуудай болон тэрэнэй членүүдэй мүнөөдэрэй шухала зорилго мүн.

Тэрээнтэй хамта, манай аймагай колхозууд болбол жэлһээ жэл бүхэндэ ургаж хүгжэжэ байһан адууһа малдаа бата бэхи үбһэ тэжээл байгуулха ябадалда энэ гэһээр бүхы анхаралаа табиха үүргэтэй. Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой членүүд болбол адууһа малдаа элбэг дэлбэг үбһэ тэжээлэй бааза байгуулха үүсхэл гаргажа, бүхы республикын колхозниигуудые уряалһан байгаа. Тиин энэ колхозойхид хадалан сабшалангые һайжаруулха талаар нилээдгүй ехэхэн хүдэлмэри хэбэ. Мүнөө тус колхоз соо 3 герасимовска звено 21 хүнһөө 26 морицтойгоор байгуулагдаад, үбэлэй хабарай үедэ 8.200 гэргэ наг шэбхэ хадалан сабшалан дээрээ зөөбэрилхэһээ гадна, 3 мянган һургааг болон 2 мянган гадаһа бэлэдхээд байна. Мүн 35 мянган квадратна метр мульһэ хүргэжэ сабшалан дээрээ тогтоохо зуураа, һубаг канава сэбэрлэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэһэниинь тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Манай аймагай колхозууд болбол адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ ба хабарай тарилгые богонихон болзор соо үнгэргэжэ, үндэр баян ургаса түйлаха зорилгонуудые өөһэдынгөө үмэнэ табиһан байна. Гадна колхоз болон МТС-үүдэй буусые культурна болбосон болгохо тушаа ехэхэн хүдэлмэри хэхэ түсэб баталагдажа абтанхай.

Жэшээлхэдэ, «Авангард», Ленинэй ба Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудта, Иволгын ба Саянтын МТС-үүдтэ болон аймагай центртэ мүнөө жэлдэ электростанцинууд баригдажа, колхозниигууд болон хүдэлмэрилшэдэй гэр байрануудсоо Ильичын лампа яларха байна.

Москва городой Сталинска округой һунгагшадай һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ хэлэһэн арадуудай агууехэ вождь нүхэр И. В. Сталинай түүхэтэ үгэ ба СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи зарлалгын нэгэдэхи Сесси дээрэ баталагдаһан Сталинска табанжэлэй түсэбөөр зоригжуулагдаһан аймагай колхозниигуудай мүнөө жэлдэ шэнэ-шэнэ амжалта түйлаха байһандань ямаршье ажаг һэжэг байхагүй.

ТАРИЛГАМНАЙ ОЙРТОЖО ЕРЭЭ!

Танай колхоз бэлэн гү?

Түрүү заһабарилагшадһаа жэшээ абаха

Кыренскэ МТС-эй Дамба Андархаевай бригада трактор заһабарилгые СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэр—февралиин 10-да дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур нэгэ трактор бэлэн болгоо. Мүнөө үедэ комбайн заһабарилжа байна. Мүн энэ мэтээр ажаллажа байһан бригаданууд яһала олон байха юм. Гэбэшье, трактор заһабарилха хүдэлмэри юрэнхыдөө энэ МТС-тэ ехэ удаан темпээр ябуулагдажа байнхай. Мартын 25-ай мэдээгээр Кыренскэ МТС-тэ түсэбэй ёһоор 36 трактор заһабарилагдаха байһан аад, 30-нь бэлэдхэгдэһэн байна. Февралиин 10-һаа мартын 15 хүртэ, эндэ нэгэшье трактор заһабарилагдаагүй байба. Энээнэй шалтагаанине тус МТС-эй директор нүхэр Тулуев иигэжэ дурсана: „Подшипнигууд ба бусад олон запасной хэрэгсэлнүүд дутамаг дээрэһээ заһаба и га һаатана. Теэд запасной хэрэгсэлнүүдэй дутууе мэдэжэ байгаад энээниие бэлэдхэхэ тушаа МТС-эй дирекци оролдоогүй байха юм.

Гадна, Улан-Удэ городһоо абаха болоһон запасной хэрэгсэлнүүдээ үни удаан болтор МТС-тээ абаашангүй унжагайржал байгаа.

Ти хэлэнь, ВКП(б)-гэй Түнхэнэй айком ба аймагай гүйсэдхэхэ Комитет тус МТС эй эдэ бүхы дутуунуудые мэдэжэ байһан болобошье, энэ гэхэ хэмжээнүүдые абаагүй байха юм.

Хабарай тарилгада эхилжэ ороход саг ойро болоо гэжэ хэншье мэдэнэ. Тиимэдэ МТС колхоз бүхэн хабарай полевой хүдэлмэриие яһар бэлэдхэлтэйгээр угтаха байһанаа хэдэн дахин шалгажа, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, ажалай жаяг заршамые улам шангаар сахиха, машина зэмсэгүүдээ эрхим һайн шанартайгаар заһабарилха мэтын шухала хэмжээнүүдые энэ гэһээр бэелүүлхэ байна.

Трактор машинануудай заһабарилгые гээгдүүлжэ ябаһан Кыренскэ МТС-эй коллектив түрүү заһабарилагшадай ажалые халан абажа, тэдэнэрэй жэшээгээр хүдэлмэрилхэ ёһотой. Тиигэбэл эндэхид дутуунуудаа түргэн усадхажа, полевой хүдэлмэриие хүсэд түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха байна.

Ж. ГОМБОИН.

Түмэршэ дарханай уран гараар заһабарилагдаба

Удын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түмэршэ дархан Цыден Донжоков гэгшэ хабарай тарилгые угтуулан машина зэмсэгүүдые түргэн ба эрхим шанартайгаар заһабарилхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргана. Тиин, заһабарилгын темпые үдэр ерэхэ бүри шангадхажа байха юм.

Дүрэн бэшэ мэдээгээр 40 гаран анзаһа, 8 сеялкэ, 19 борной эрхим шанартайгаар заһабарилжа дүүргэһэн байна. Мүнөө нүхэр Донжоков үбһэхуряалгын машина зэмсэгүүдые заһабарилжа эхи ээ.

Түмэршэ дарханай уран гараар бүтээгдэһэн машина зэмсэгүүд хабарай тарилгын үедэ Сталинай нэрэмжэтэ артелиин колхозникуудай һаад һамшаггүйгөөр хүдэлмэрилжэ, үндэр ургаса бата бэхи һуури табиха ябадал хангаха байна.

Тэрэшэлэн Хориин аймагай бэшэшье колхозуудай түрүү дархашуул машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые һайн шанартайгаар дүүргэжэ байха юм. Мүнөөшье колхозуудай тарилгада хэрэглэхэ хүдөө ажалай машина зэмсэгүүд поли дээрэ хэзээгүй гарахаар бэлэн болонхой.

Тиигэбэшье, зарим колхозуудай машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые мүнөө хүртэр унжагайруулжа байһаар. Мүн полевой хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ хомут тоног, тэргэ зэмсэг гэхэ мэтые хангалтагүйгөөр бэлэдхэжэ байһан колхозууд аймаг соо олон байха юм. Гадна агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые хаһа соонь эрхим шанартайгаар дүүргэхын, мори унаануудые һайнаар бэлэдхэхын түлөө хүсэд оролдоогүй байһан колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хаа-хаанагүй бии байһаар. Дээдэ-Курбын сомоной „Арбижал" колхоз тарилгада бэлэдхэлээр илангаяа хожомдонхой. Энэ колхоз мэнэ һая болтор полевой хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ зүйлнүүдэй нэгыешье хүсэд бэлэдхээгүй байба.

Хэрбээ тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие хаһа соонь, эрхим шанартайгаар дүүргэжэ шадаагүй һаа, үндэр ургаса туйлагдахагүй байһаниинь мэдээжэ. Тиимэдэ, Хориин аймагай гээгэнги колхозууд түрүүшүүлһээ үльгэр жэшээ абажа, полевой хүдэлмэридэ бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэринүүдые энэ гэһээр шиидхэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлхэ зорилготой.

Ц. ГАРМАЕВ.
(Хориин аймагтахи манай корреспондент)

Ново-Брянска МТС юундэ побшорноб

Трактор машинануудай заһабарилгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр хаһа соонь эхилһэн машинно-тракторна станцинууд хабарай полевой хүдэлмэридэ хэзээгүй орохоор бэлэн болонхой. Тиигэбэшье, зарим аймагуудай МТС-үүд заһабарилгые тон ехээр хожомдуулжа байна. Тэдэ МТС-үүдэй дунда Заиграйн аймагай Ново-Брянска машинно-тракторна станциие оруулмаар байха юм.

Ново-Брянска МТС трактор заһабарилха жэлэй түсэбые апрелиин мартын 25 хүртэр 67,3 процент дүүргэһэн байба. Мэнэ һая болтор тус МТС 4 тракторые заһабарилжа эхилээгүй байһаар. „Красный опытник" колхозой поли дээрэ абаха 2 трактор ойрошье хүртөөгүй хэбтэһээр.

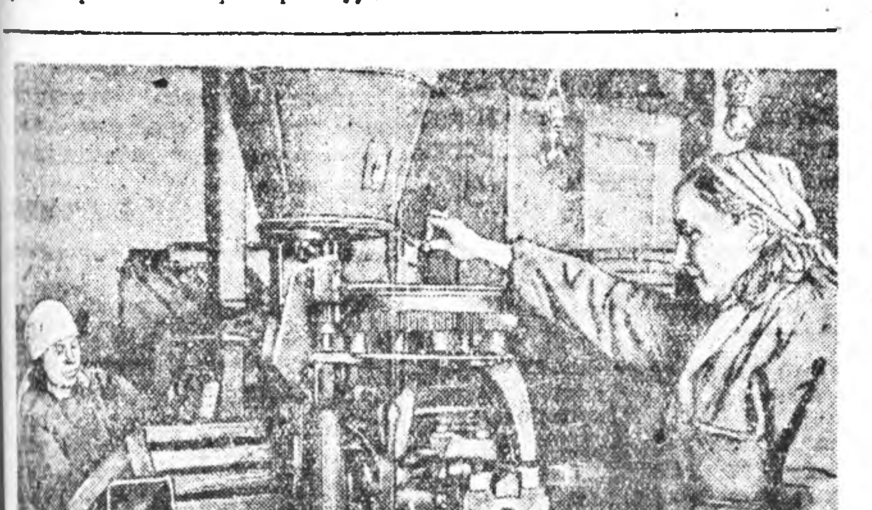
Энэ МТС-эй трактор машинануудай заһабарилгын юундэ удааража байһанай гол шалтагаан хадаа МТС-эй дирекци болон партийна организацинн зүгһөө һанаа амар ябадалай гараһ н хэрэгһээ боломо. Жэшээлхэдэ, МТС-эй директор нүхэр Петрикэй ба партийна организацинн секретарь нүхэр Воронов гэгшэд заһабарилгын сезонд бэлэдхэжэ, энэ шухала хүдэлмэриие саг соонь эхилхэ тушаа ямаршье хэмжээ абаагүй байха юм. Гадна заһабарилгые эхилээд байхадаа дирекци болон партийна организаци трактористуудай дундахи социалистическэ мүрысөө ба наглядно-ойлгуулалгын хүдэлмэри огто эмхидхээгүй байба. Хэтэрхэдээ партийна организацинн секретарь нүхэр Воронов үбөөд гэжэ шалтаг барижа, заһабарилгын халуун үдэрнүүдтэ Улан-Удэ городоор ниишэ-тиишээ ябажал байдаг һэн.

Трактор машинануудай намар-үбэлэй заһабарилгын сезониие тон ехээр гээгдэжэ эхилһэн мүртөө мастерской болон бэшэ бусад хэрэгсэлнүүдые хүсэд бэлэдхээгүй байгаа. Мастерскойнуудые түлижэ дулаасуулха түлеэ заһал бэлэдхэгдээгүй байһан дээрэһээ заһабарилгые һаадгүйгөөр ябуулха аргагүй хүйтэн байгаа һэн. Гадна, заһабарилагшад ехэ дутамаг байһан юм.

Заһабарилгын үедэ МТС-эй дирекци болон партийна организаци хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр бүриин графигые дүүргүүлхэ тушаа эрид хэмжээнүүдые абадаггүй байгаа. Тиимэһээ олонхи заһабарилагшадынь үдэрэйнгөө нормонуудые дүүргэдэггүй байна.

Хабарай полевой хүдэлмэри үдэр ерэхэ бүри ойртоно. Тиимэдэ, побшоржо ябаһан Ново-Брянска МТС-эй коллектив заһабарилгые энэ дороо дүүргэхэ бүхы хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

И. НИКИФОРОВ.

Хүсэд бэшээр һэргээн бодхоогдоһон Лубнадахи (УССР-эй Полтавска область) махорочно фабрика сменэ соогоо зуун мянган пачка махорко гаргана. Энэнь энэ фабрикын дайнай урда гаргадагтай адли юм. Хоёрдохи ээлжээнэй барилгын дүүргэһэн хойно энэ фабрика хадаа дайнай урдахи үеынхиһөө гурба дахин ехэ махорко гаргажа байха болохо юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Стахановканууд В. Харикова ба Д. Штиллерман багсалгын машинын дэргэдэ хүдэлмэрилжэ байна. Тэдэнэр сменэ соогоо 55 хайрсаг махорко гаргаха нормотой аад 80 хайрсаг гаргана.

П. Кенамын фото. (ТАСС-эй фотохронико).

Түмэршэ дарханай үгэ

Харсага бүргэдэй нииддэһэндэл
Хара һалхи шуууулан,
Арһан хөөргөө хүнхинүүлэн
Ажалайгаа үдэрые эхилнэб.
Түс — нюс, түс — нюс
Түнэр анзаһа дабтанаб.
Тас — няс, тас — няс
Таха һүхэ шэрээнэб.
Эдибхи зориг шангатай
Эдир залуу хүбүүдтэ
Дабтаһан түмэрөө харуулнаб,
Дарханай эрдэмдэ һурганаб.
Үгэ наһан болоходоинни
Үнэтэ хэһыемни унтараангүй
Хүхюу залуу дархашуул
Хүндэ хөөргыем даруужа.
Түс — нюс, түс — нюс
Түмэр анзаһа дабтанаб.
Тас — няс, тас — няс
Таха һүхэ шэрээнэб.
Үглөө бүри эртэлжэ
Үзүүрлэн дабтаһан анзаһыем,
Тарганууд моридтоо хүллэжэ
Тарилгадаа манайхни гараханьлэ.
Булад хурса анзаһыемни
Бултаараа нүхэдэй магтахада,
Үбгэн түмэршэ дарханай
Үнэншэ зүрхэн баясанал.
Түс — нюс, түс — нюс
Түмэр анзаһа дабтанаб.
Тас — няс, тас — няс
Таха һүхэ шэрээнэб.
Алтан шаргал намарай,
Аажам дулаахан үглөөгүүр,
Таряа талхаар долгилһон
Таладаа гаража ажаллахаб.
Хэнэй дабтаһан анзаһанбаа
Хээрын хүрьһэн эбхэрээд,
Улаан залаа шэнинсэ
Ургааб гэжэ баясахаб?!
Түс — нюс, түс — нюс
Түмэр анзаһа дабтанаб.
Тас — няс, тас — няс
Таха һүхэ шэрээнэб.

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ.

Шууд тэмсэл хэнэ

Яруунын аймагай колхозуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ тарилгада бэлэдхэлэй талаар түрүү һуури эзэлжэ ябаһан артельнүүдэй дунда Исингын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозые оруулмаар байна. Юуб гэхэдэ, тус колхоз энэ жэлдэ үндэр баян ургаса хуряаха бата бэхи һуури табихын түлөө эрид шууд тэмсэл хэжэ байха юм.

Тарилгада хэрэглэгдэхэ хүдөө ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые богони болзор соо һайн шанартайгаар дүүргээ гэбэл: 35 плуг, 28 борной, 6 сеялкэ мэтые бэлэдхэбэ.

Агротехническэ хэмжээ-ябуулганууды үнгэргэхэ талаар колхозой члентүүд ёдондонойхиһоо эршэтэйгээр тэмсэһэ байха юм. 300 гектар шэхүү газарта саһа тогтооһон, 2. 000 шарга наг шэбхэ поли дээрэ гаргаһан байна.

Мори унаануудые мүн лэ һайнаар бэлэдхэжэ байхай. Хүдэлмэришэ моридойнь олонхид хүсэ шадалаа алдаагүй гүбир тарган зантаа.

Тарилгада бэлэдхэлые хаһа соонь, һайн шанартайгаар дүүргэжэ байһан дурсагдагша артелиин тэрланажалай бригада, звеен бо он членүүд хабарай полевой бүхы хүдэлмэринүүдые агротехническэ эрилтын ёһоор үнгэргэхын түлөө барандаа мүрысэнхэй.

Б. ЦЫРЕНОВА

Өөрөө бүтэхэ ябадалда найдана

Үнгэрэгшэ жэлдэ Бичурын аймагай колхозууд үндэр ургаса хуряаха бүхы арга боломжоо хэрэглэжэ шадаагүй һэн. Тэрэнһээ боложо олонхи колхозуудынь муу ургаса абаад, гүрэн йнгөө үүд хэ уялгануудые саг соонь тоосоогүй ба өөрын үрһэ хаажа шадаагүй байха юм. Гэбэшье, тус аймагайхид энэ алдуунуудаа һургаал болгожо абаагүй байһаар. Ушарынь хадаа эндэхи хэдэн олон колхозууд хабарай тарилгада хангалтагүйгөөр бэлэдхэжэ байна.

Үбэлэй агротехническэ хэмжээ ябуулганууд, хүдөө ажалай машина зэмсэг олон хомут тоногуудай заһабарилгые мүнөө хүртэр удааруулжа байһан колхозууд аймаг соо олон байха юм. Эжино-Ключевскэ сельсоведэй Ворошиловой нэрэмжэтэ колхоз поли дээрэ 3.000 шарга наг шэбхэ гаргаха түсэбтэй аад, тэрэнээ хахадлаашьедүй байһаар. Гэрэшэлэн шубуунай арга, үнэһэ суглуулха, поли дээрэ саһа тогтоохо түсэбөө дүүргээдүй.

Чкаловай нэрэмжэтэ артелиин членүүд тарилгада бэлэ хэдые байһан унжагайруулжа байнхай. Энэ колхоз хабарай полевой хүдэлмэриин эгээл шухала зүйлнүүд болохо хүдөө ажалай машина зэмсэг ба хомут тоногуудай заһабарилгые хаһа болзор соонь эхилээгүй байха юм. Мүн үбэлэй агротехническэ хэмжээ ябуулгануудай түсэбые дүүргээдүй байна. Теэд, тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые түргэдхэжэ, дутуунуудаа усадхахын түлөө хүсэд тэмсэл хээгүй байхань гайхалтай.

Тарилгада бэлэдхэлые өөрөө бүтэхэ ябадалда найдаад һууха гээшэ гэмтэ ябадал мүн.

О. ГРИГОРЬЕВА

Финансова хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска суглаан

Энэ оной мартын 23 ба 25-да эрхим сомонно, сельскэ соведүүдэй түрүүлэгшэдэй хабаадалсалгатайгаар финансова хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска суглаан үнгэрбэ.

„БМАССР-эй финансова органуудай 1945 оной хүдэлмэриин дүнгүүд ба 1946 оной зорилгонууд" тухай асуудалаар БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр М. А. Ершов элидхэл хэбэ.

— 1942—1944 онуудта манай республикын гүрэнэй олзо, налог ба элдэб татабари болон ажаүйлэдбэриин предприяти ба организацинуудай олзо бүхыдөө 1 миллиард 660 миллион түхэриг болоһон байгаа. Тэрээнһээ гадна ажалшад һайн дураараа 315 миллион түхэриг мүнгэ оруулһан юм. Мүн Улаан Армида туһаламжын фондо 100 миллионһоо үлүүтэй сэнтэй мүнгэн эд ба мүнгэ оруулагдаһан байна. Энэ ехэ хэрэгтэ финансова хүдэлмэришэдэй хэһэн үнэн сэхэ ажал ба халуун оролдолго тон ехэ хүндэтэй байна.

Финансова хүдэлмэринүүдэй 1945 оной түсэбэй дүүргэлтэ тухай хэлэхэдээ, тус түсэбэй кварталһаа квартал үри дүүргэгдэдэггүй байһаниие тоо ба процентээр харуулба. Энэ болбол финансова хүдэлмэришэдэй муугаар, һанаа амараар хүдэлмэрилһэниие ба гэдэнэй арад ниитын дунда ойлгуулалмжын хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулһан дээрэһээ болоо гээшэ гэжэ зааба. Тиимэ дээрэһээ Кударын, Б-Кударын, Кяхтын, Түнхэнэй, Тарбагатайн Ториин ба Закаменай аймагууд 1946 оной январиин нэгэндэ 4 миллион 200 мянган түхэриг доемхотой ерэһэн байна.

Зарим аймагуудта налоговой инспекторнуудай колхозуудай жэлэй тоосоое хайша хэрэг шалгадаг дээрэһээ жэгшүүритэ алдуу дутуунууд гарадаг байна. Харжа үзэхэдэ, Яруунын аймагай „Улаан Яруна" колхоздо 42.604 түхэриг олзын налог дутуу ашагдаһан, «Улаан Тула» колхоздо 12.662 түхэриг үлүү ашагдаһан байха юм.

Мүн 1945 ондо Сэлэнгын аймаг соо 259 айлнууд тоологдонгүй үлэһэн байгаа. Гансахан Тамчын сомондо налоговой агент Парходуевэгай гэмээр 45 айлнууд тоологдоогүй байһан юм.

СССР-эй СНК-гэй 1945 оной сентябриин 21-эй тогтоолой ёһоор үнгэрэгшэ он дотор Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидууд ба дайнда алуулһан сэрэгшэдэй бүлэнэр болохо 1386 айлнуудта элдэб налогуудһаа хүнгэлэлтэ, үгтэһэн байна. Гэбэшье энэ хүдэлмэри тон дутуутайгаар ябуулагдажа байна гэжэ баримталба.

1945 ондо республика дотор гүрэнэй олзын түсэб 97,7 процент дүүргэгдэһэн байгаа гэхэ зуураа, нютагай ажаүйлэдбэриин, эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин болон элдэб олзоборийн предприяти ба организацинуудай тон муугаар хүдэлмэрилһэниие тэмдэглэбэ. Зарим предприятинууд ба организацинууд гүрэндэ олзо үгэхын оролдо айхабтар ехэ гарзэ хэһэн байха юм. Энэ хадаа зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ажалдаа эзэн бусаар хандадагые ба финансова органуудай ходо о эрид шангаар шалгажа байдаггүйе харуулна гэбэ.

— Үнгэрэгшэ жэл манай республикын нөөсэлэлгын системэ тон муу жэшээ харуулаа. Гүрэнэй 4-дэхи сэрэгэй урьһаламжада мүнгэнэй оролго нэгэшье кварталда дүүр эгдээгүй. Гэбэшье арад зоной мүнгэ хадагалха талаар республикын нөөсэлэлгын кассанууд жэлэйнгээ түсэб 110 процент дүүргэһэн байна. Энэ хэрэгтэ Улан-Удэ городой центральна касса, заводской касса, Сэлэнгын ба Хойто Байгалай аймагуудай кассанууд кварталһаа квартал бүри түсэбөө дүүргэжэ эрхим жэшээ харуулһан байна.

Гүрэнэй страхованиин ёһоор мүнгэн зээри суглуулга республика соо оройдоо 80 процент дүүргэгдээ, тэрээн соо уялгата түлөөреэр 90 процент ба һайн дуранай түлбэреэр 60 процент болоно. Ториин, Кяхтын, Түнхэнэй аймагууд гээгдэжэ ябана. Энэ оной I-дэхи квартал соо Сэлэнгын ба Кабанскын аймагуудай страхованиин инспекцинүүд эрид хубилалта хэжэ шадаһан байна.

Саашадаа бюджедэй талаар хэлэхэ зуураа, 1945 оной республикын бюджет олзоор 93, 2 процент ба гаргашаар 92.8 процент болоно гэбэ. Тон хангалтагүйгөөр хүдөөгэй бюджет хэрэглэгдэһэн байгаа, хэлэхэдэ: Зэдын аймагта олзоор 33 7 процент, гаргашаар 43,0 процент, ба Кударын аймагта олзоор 52,6 процент, гаргашаар 64 8 процент, болоно. Энээн дээр һээ-хараад үзэхэдэ, нютагай бюджет дээрэ байһан учреждениинүүдэй хүдэлмэришэдэй хэдэн һарын салин абадаггүй байһаниинь гайхалтай бэшэ болоно.

Үнгэрэгшэ жэлдэ хинаалтын ревизионно хүдэлмэри шангадхажа, гүрэнэй зээри үригшэдтэй ба хулуугшадтай эрид тэмсэжэ эхилһэн байна. Тиин 258 үрилтэ ба хулгайнуудые барижа шадаһан байха юм. Тэрэнэй ашаар 900 мянгаад шахуу түхэриг гүрэндэ бусаагдаһан ба 32 гүрэнэй зээриие үригшэд ба хулгайлагшад уголовно хэмжээдэ хабаадуулагдаһан байна. Гэбэшье зарим аймагуудта ба городуудта ревизионно хүдэлмэри тон һулаар ябуулагдажа байһаар (Зэдын ба Кударын аймагууд гэхэ мэтэ).

Советскэ Союз соо эхэнэр зон тон хүндэтэй гэхэ зуураа, 1945 ондо республика дотор 4912,2 мянган түхэриг олон үхибүүдтэй эхэнүүдтэ ба 1095,4 мянган түхэриг эрэгүй эхэнүүдтэ туһаламжа болгон үгтэһэн байгаа гэжэ нүхэр Ершов хэлэнэ.

— 4-дэхи табанжэлэй түрүүшын жэл болохо 1946 ондо манай Бурят-Монголой республикын финансова хүдэлмэришэд тэдэнэй урда табигдаһан зорилгонуудые гүйсэд дүүргэхэ гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет найдана,—гээд нүхэр Ершов элидхэлээ дүүргэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэлгэн боложо, хамтадаа 41 хүн үгэ хэлэбэд. Тэдэнэй дунда аймагуудай финансова таһагуудые ба сберкассануудые даагшад, налог татагшад болон түрүү сомонно-сельскэ соведүүдэй түрүүлэгшэд бии. Мүн Финансын Министерствын таһагуудые хүтэлбэрилэгшэд үгэ хэлэбэд.

Улан-Удэ городой городской сберкассые даагша нүхэр Ворожейкин үгэ абажа хэлэхэ зуураа зарим финансова хүдэлмэрилэгшэдэй элдэб татабаригынгаа түсэбые дүүргээгүй байгаад тон һанаа амараар һуужа байдагые тэмдэглэбэ. Гадна БМАССР-эй финансын Министерствын хүтэлбэрилэгшэдэй аймаг ба сомонуудта гарадаггүй ба тэдэниие ходоо телефоноор дуудажа, элдэб мэдээ эридэг байһаниие шүүмжэлбэ.

Саашань өөрынгөө даажа байһан сберкасса тухай хэлэхэдээ, 1945 он соо ба 1946 оной 1-дэхи кварталда туйлаһан амжалтануудтухай хэлэбэ Городой сберкасса болбол кварталһаа квартал бүхэндэ мүнгэ нөөсэлэлгын түсэбые дүүргэдэг байна. Энэ хадаа тус сберкассын арад зоной дунда ехэхэн хүндэтэй байһаниие элеэр харуулна гээшэ, сберкассада гансахан лэ городой зон мүнгөө нөөсэлдэг бэшэ, харин дүтын аймагуудай колхозникууд ба албахаагшад ерэдэг байна.

1945 ондо сберкассын залуу хүдэлмэрилэгшэдэй эсэшэ сусаһагүйгөөр хүдэлмэрилһэниие тэмдэглэбэ. Үгэ хэлэлгэ дүүргэхэдээ, 1946 ондо бүхы түсэбүүдээ болзорһоонь урид дүүргэхэ эди гэжэ уялга абаба.

Курумканай аймагай финансова таһагые даагша нүхэр Шаманов өөрынгөө үгэ соо Баргажанай аймагһаа таһаржа тусгаар аймаг болоһоноо тэмдэглээд, тэндэ ушарһан ехэхэн бэрхэшээлнүүдые тоолобо. Илангаяа финансова кадрнууд үгы байгаа гэнэ. Теэд Курумканай аймагай финансова хүдэлмэрилэгшэд 1945 ондо ехэхэн амжалтануудые туйлаһан байгаа, жэшээлхэдэ: 1945 ондо гүрэнэй дүрбэдэхи сэрэгэй урьһаламжын гарахада аймаг соо 2 хоногой туршада бүхы зоной хабаадалгатайгаар урьһаламжа захилга дүүргэгдэһэн ба октябриин 1-дэ тус урьһаламжада мүнгэ суглуулга дүүргэгдэһэн байна. Тиигэжэ республика доторхи аймагууд соогоо түрүүлжэ, нэгэдэхи һуури эзэлһэн ба БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг абаһан байгаа.

Энэ хэрэгтэ аймагай партийна ба советскэ организацинуудай тон ехэ туһаламжа үзүүлһэниие тэмдэглэбэ. Мүн хэдэн дахин мүнгэн зээри суглуулгын талаар суглаа хэһэнээ ба арад ниитын дунда ойлгуулалмжын хүдэлмэриин айхабтар ехэ удхашанарые харуулна.

Гүрэнэй банкын Курумканай таһагай тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилдэгые элирхэйлхэгээ хамта, энээн тушаа финансын Министерствын хэмжээ абадаггүй байһаниие шүүмжэлбэ.

Кабанскын аймагай финансова таһагые даагша нүхэр Помулев хадаа тус финансова таһаг удаан сагта хүтэлбэрилэгшэгүй байгаа гэбэ. Энэ ушарые мэдэжэ байгаад финансын Министерствын ямаршье хэмжээ абадаггүй байһаниие шүүмжэлбэ. Мүн райпотребсоюз ба бэшэ организацинуудта элирүүлэгдэһэн гүрэнэй зээри үригшэд ба хулгайлагшад мүнөө хүртэр хэһээгдээгүй ябанад гэбэ.

Нүхэр Помулев армиһаа бусажа ерэһэн финансова хүдэлмэрилэгшэдэй тон шударгуу ба үнэн сэхэ ажалые тэмдэглэбэ.

Түмэрзамай районой финансова таһагые даагша нүхэр Афанасьева шэлэй заводой ба уһанзамайхидай клубууд түсэбөө дүү гэдэггүй, энэ хадаа тэдэ клубуудай тон муугаар хүдэлмэрилдэгые ба арад-зоной эрилтые хангадаггүй байһаниие харуулна гэбэ.

Баунтын аймагай сберкассые даагша нүхэр Кузнецов олониитын дунда ябуулагдадаг политическэ хүдэлмэриин тон шухала байһан тухай хэлэхэ зуураа, финансова органуудай партийна ба советскэ организацинуудтай нягта холбоотой байхые хүсэнэ.

БМАССР-эй гэгээрэлэй Министр нүхэр Шадапов өөрынгөө үгэ соо республика доторхи һургуулинуудай ба һурагшадай бүри олошорһониие харуулба. Арадай гэгээрэлэй бюджет мүн ехэ болоһон байна; 1943 ондо 36,8 миллион түхэриг байһан аад, 1946 ондо 57,1 миллион түхэриг болоһон байна.

Саашадаа Ахын аймагай финансова ба гэгээрэлэй таһагуудай тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилдэгые тэмдэглэбэ. Тиимэ дээрэһээ багшанарта салин болзор соонь үгтэдэггүй, харин хэдэн һараар хожомдодог байна, жэшээлхэдэ Закаменай, Кударын, Тарбагатайн гэхэ мэтэ аймагуудта. Мүн һургуулиин гэрнүүдые заһабарилга бүри хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһаниие элирүүлбэ. 1945 ондо Иволгын аймагта 10 мянган түхэриг заһабарилгада хараалагдаһан байгаа, теэд жэлэй дүүрэхэдэ нэгэшье түхэриг гаргашалагдангүй үлөө. Гэрэшэлэн Тарбагатайн аймагта 30 мянган түхэригһөө арайхан гэжэ 18 мянгые хэрэглэжэ шадаһан байна. Энэ болбол аймагай финансова ба гэгээрэлэй таһагуудай тон муу хүдэлмэриие харуулна гэбэ.

Баргажанай аймагай финансова таһагые даагша Болгенко колхозой учет ба тоосоон тушаа хэлээд, колхозой финансова хэрэгтэ АФО-гэй зүгһөө туһаламжа үзүүлхэ ябадалые шухала гэжэ тоолобо.

Нөөсэлэлгын кассын зүгһөө облигаци ба урьһаламжа шалгаха хүдэлмэриин тон хангалтагүй табигдаһаниие ба хүдөөгэй кассануудта шүүбэриие шалгаха таблицын үгы байдагые Яруунын аймагай Үльдэргын сомоной налоговой агент нүхэр Дамдинов хэлэбэ. Мүн зүн зоной хараха элдэб зурагууд ба лозунгууд эльгээгдэнэгүй гэнэ.

Улан-Удэ городой городской финансова таһагые даагша нүхэр Бестужев энэ жэлһээ эхилээд Улан-Удэ городто айхабтар ехэ барилганууд хэгдэхэ байһан ба энээндэ 30 миллион түхэриг хараалагдаһан тухай хөөрэбэ.

Банковска хүдэлмэришэдэй областной профсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Козина финансова хүдэлмэридэ профсоюзуудай ехэ туһа хүргэһэниие тэмдэглэбэ. Финансова хүдэлмэришэдэй ажаһуудалые һайжаруулха ябадал тухай хэлэхэ зуураа, мүнөө болохо байгаа хабар айл бүхэнэй огородтой болохые тон шухала гэжэ тоолобо.

Кабанскын аймагай Улаан Тугта Колесовско сельсоведэй түрүүлэгшэ Жуков энэ суглаанай тон ехэ удхашанартайе тэмдэглээд, дутуу дундаяа элирүүлээд шэнэ хүсэтэйгөөр бүри һайнаар хүдэлмэрилхэ байнабди гэжэ уряалба. Саашань өөрынгөө сельсоведэй амжалтануудба Верховно Соведэй дамжуулгын Улаан туг абаһан тухай хөөрэбэ. Абаһан Улаан тугаа 1946 он соо алдахагүйбди гэжэ найдуулба.

БМАССР-эй промбанкые эрхилэгшэ нүхэр Козлов энэ үдэрһөө эхилжэ предприяти ба организацинуудай финансова хэрэг ябуулгые бүри нягтаар, ходоо шалган байхые тон шухала гэжэ тоолобо. Энэ хадаа зарим хүдэлмэрилэгшэдые дутуу дундануудаа дары сагтань усадхаха шухала байна гэбэ.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Улаан сэрэгшэдэй бүлэнэртэ туһаламжа үзүүлхэ таһагые даагша нүхэр Моисеенко энэ таһагай хэһэн тон ехэ ажалые харуулба. Тус таһагай зүгһөө сэрэгшэдэй бүлэнэртэ туһаламжа болгон 142 миллион түхэриг ба 23 миллион түхэриг пенси үгтэһэн байна.

Тус суглаанда БМАССР-эй финансын Министр нүхэр Винтовкин, финансын Министерствын таһагуудые даагшад нүхэд: Крылов, Арламов, Павлопский, Усачев, Янгутович, Жимбуев, Дубровский, Сидоричева гэгшэд үгэ хэлэбэд.

Энэ суглаан РСФСР-эй ба СССР-эй финансын Министерствонуудта амаршалгын телеграммануудые эльгээһэн ба нэгэдүгээр республикын финансова хүдэлмэришэдтэ хандалга абаһан байна.

Суглаанай һүүлээр тэндэ хабаадагшадта уласхоорондын байдал тухай лекци нүхэр Шмаков уншаба. Мүн эмхидхэлэй асуудалнууд хэлсэгдэһэн байна. Суглаанда хабаадагшад „Тракторица" гэжэ зүжэг ба „Энхэ-булат батор" гэжэ бурядай оперо хараба.

Д. ДУГАРОВ

ЭРХИМ НАЛОГОВОЙ АГЕНТ

74 наһатай Аверьян Васильевич Ткачев Бичурын сомондо налоговой агентаар 9-дэхи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Энэ сомон болбол Бичурын аймаг соо эгээл томо участок гэжэ тоологдоно. Эндэ 700 гаран үрхэ айл ажаһуудаг юм. Тиигэбэшье һаа нүхэр Ткачев үнэн зүрхэнһөө оролдон хүдэлмэрилжэ, харюусалгата даалгабаряа жэнээтэ һайнаар дүүргэдэг байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнай үедэ нүхэр Ткачев 2 миллион шахуу түхэриг суглуулжа гүрэндөө оруулһан байха юм.

Мүнөө энхэ амгалан сагайшье үедэ энэ нүхэр һайнаар хүдэлмэрилнэ. Жэшээлхэдэ 1945 оной IV-дэхи кварталай налог татаалгын түсэбые 102 процент дүүргэжэ, финансова хүдэлмэрилэгшэдэй мүрысөөндэ түрүү һууринуудай нэгыень эзэлһэн байха юм.

Тиигээд 1946 оной мүнгэн зээри суглуулгын түсэбые хүсэд дүүргэхын түлөө нүхэр Аверьян Васильевич үргэн арад ниитын дунда ойлгуулалмжын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Тэрэнэйгээ ашаар энэ жэлэй түрүүшын кварталай налог татаалгые хүсэд дүүргэжэ шадаха арга - боломжотой ба дүүргэхэшье байна.

Иимэнүүд амжалтануудые туйлаһанайнгаа ашаар нүхэр Ткачев һаяхан Улан-Удэдэ болоһон түрүү финансова хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөндэ хабаадалсаһан байна.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКЫН ҺОНИНУУД

Хоёрдохи кварталайнгаа түсэб дүүргэбэ

Байкалрыбтрест болбол заводууд ба загаһа барилгын участогуудаар социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэйгээ ашаар энэ жэлэй хоёрдохи кварталай түсэб 109,6 процент дүүргэбэ.

Энэ социалистическэ мүрысөөндэ Горячинска загаһанай заводой хүдэлмэришэд (директорынь нүхэр Кушеев) эдибхитэйгээр хабаадажа, 1946 оной эхилхэһээ хойшо үнэхөөрөө патриотическа янзаар хүдэлмэрилһэн байна. Иигэжэ энэ эмхитэй коллектив мартын 15-ай мэдээгээр хоёрдохи кварталайнгаа даалгабари 178 процент дүүргэжэ түрүү һуури эзэлбэ.

Тэрэшэлэн Посольско загаһанай заводой коллектив (директорынь нүхэр Корнаков) үнгэрэгшэ һарануудай туршада һайнаар хүдэлмэрилжэ, хоёрдохи кварталайнгаа түсэб 163,4 процент дүүргэһэн байна.

Мүн Усть-Баргажанай консервнэ заводой коллектив хүдэлмэриингөө эмхидхэлые һайнаар табижа шадаһан дээрэһээ нилээд ехэ амжалтануудые түйлаба. Энэ завод болбол хоёрдохи кварталайнгаа түсэб 170 гаран процент дүүргэжэ, гүрэндөө ехэхэн нэмэлтэ продуктнуудые оруулһан байна.

2 полевой стан шэнээр бариба

Мүнөө энхэ амгалан сагай үедэ колхозууд байра байдалаа культурна ба болбосон болгохоо хүсэнэд.

Ториин аймагай Дээдэ-Ториин сомоной «Улаан Номто» гэжэ колхоз энэ жэлэй турша соо колхозойнгоо центрые культурна ба болбосон болгохын тула ехэхэн хүдэлмэри ябуулха байна.

1946 оной үнгэрэгшэ һарануудай турша соо энэ колхозойхид 2 полевой стан шэнээр барижа дүүргэбэд. Стан бүхэниинь 5 таһагтай байна. Тэндэнь эрэшүүлэй ба эхэнэрнүүдэй тусгаар таһагуул, улаан булан, столово ба заахан конторо бии.

Энэ хүдэлмэриие дүүргэһэнэйгээ һүүлээр колхозой модошо дархашуул колхозой амаралтын парк ба культурын сад барижа захалбад. Энэ бүгэдэ хүдэлмэриие амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ стахановецууд-модошо дархашуул нүхэд Балмаев, Буянов, Панзатов, Дашиев, Тугенов гэгшэд эдибхитэйгээр хабаадалсажа, үлэр бүхэндэ даалгабаряа 120 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэд.

Тэрэнһээ гадна тус колхоз энэ жэлдэ радиостанци, электростанци барихаар хараална.

Налогово агентда туһална

Кабанскын аймагай Колесовско сомон (түрүүлэгшэнь нүхэр Жуков) ажалай бүхы хэмжээ-ябуулгануудые урагшатайгаар ябуулха зуураа финансова хүдэлмэридэ анхаралтайгаар хандадаг байна. 1945 оной ажахын жэлэй дүнгүүдэй ёһоор тус сомон республика дотороо түрүү һуури эзэлжэ, Бурят-Монголой Верховно Соведэй Президиумэй дамжуулгын Улаан туг ба 4 мянган түхэриг шан абаһан байгаа. Мүнөө тус сомоной эдибхитэй хүдэлмэрилэгшэд түйлаһан амжалтануудаа бүри дээшэлүүлэн, дамжуулгынгаа Улаан тугые өөһэдтөө үлээн бухэжүүлхээр оролдожо хүдэлмэрилнэд.

Нүхэр Федул Назарович Жуков өөрынгөө шадамар хүтэлбэрээр социалистическэ мал үсхэбэрилгые ба хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие һайнаар ябуулхатайгаа хамта финансова хүдэлмэриие эрхимээр үнгэргэхэ хэрэгтэ налоговой агентда ходо туһаламжа үзүүлдэг байна.

Налоговой агент нүхэр Екатерина Ефимовна Сороковикова нүхэр Жуковой һанамжаар налог татагалгын гүнзэгы удхые сомоной дэргэдэхи агитаторнуудаар дамжуулан ажалша арадта ойлгуулжа үгэдэг юм.

Иимэ эдэбхитэйгээр хүдэлмэриингөө үндэһэ һуурииень зүбөөр табижа шадаһан дээрэһээ энэ жэлэй түрүүшын кварталай налог татагалгын түсэбые үшөө мартын 15-да хүсэд дүүргэһэн байха юм.

Мүнгэн зээлые суглуулга һайнаар ябуулһанайгаа ашаар тус сомон сагиин хүлһэ түлэлгые саг болзор соонь үнгэргэнэ. Гадна сомоной бюджет дээрэ баадаг клуб, амбулатори, һургуули гэхэ мэтэ эмхи зургаануудта 4000 түхэриг аванс гаргажа үгэһэн байха юм.

18 шоно, 30 үнэгэ алаба

Баргажанай аймагай Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой член нүхэр Бата Елдогоев мэргэжэлтэ ангуушан гэжэ аймаг соогоо суурхана.

Энэ нүхэр 1945—46 онуудай ангууриин сезоной туршада аймагай «заготживсырьёгой» контородо шонын 18 арһа, үнэгэнэй 30 гаран арһа тушааһан байна. Гадна жэжэ ангуудай арһадые олоор тушааһан байха юм.

Нүхэр Елдогоевой тушааһан арһад бараандаа һайнаар хатаагдаһан ба шанар һайтай дээрэһээ үнэтэй сэнгээр абтадаг байна.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи процесс

Мартын 26-ай үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, мартын 26. (ТАСС). Трибуналай мартын 26-ай үглөөнэй заседаниин эхиндэ гитлеровскэ партиин организацинууд ба хилын саана ябуулһан ажал-ябуулга тухай сүүдлүүлэгшын аха —Альфред Гессын бэшэгээр үгэһэн мэдүүлые гэмнэгдэгшэ Гессын үмөөрэгшэ адвокат Зайдль уншана.

Немецүүдэй хилын саанахи организацинуудта өөрынгөө дүү гэмнэгдэгшэ Гессын хамаадаһан тухай хэлэхэдээ, тэрэшэ болбол тэрээниие хилын саана гитлеровецүүдэй үнэн һаан журамтай байхын түлөө тэмсэгшэ мэтэ болгожо харуулна.

Гэршын элэ мэдүүлгэнүүд сүүдэй зал соо энеэдэ гаргана, ушарынь хадаа гитлеровскэ „табадахи колоннын" хилын саана ябуулһан гэмтэ ажал-ябуулые харуулһан гэмнэлтын арсалтагүй документнүүд тэдэнэй бүгэдынь һанаагаа элиир байна.

Энээнэй һүүлээр үмөөрэгшэ болбол гэмнэгдэгшэ Гессын хэрэг тухай өөрынгөө гурбадахи номой документнүүдые уншажа эхилбэ. Трибуналда үмөөрэгшын хэлэһэнэй ёһоор хадаа тэрэ ном соо гадаадын гүрэнэй ажал-ябуулагшад, дипломадууд ба Версальска хэлсээнэй бии болоһон тухай асуудалай талаар экономистнуудай хэлэһэн үгэнүүд ба номһоо абтаһан баримтанууд болон энэ хэлсээнһээ боложо территориальна хубилалтанууд ба Версальска хэлсээнэй зарим статьянууд бии байна.

Элэ документнүүдһээ хэрэгтэ хабаадаха зүйл үүдые өөрынгөө үгэ соо хэрэглэхые Зайдль гэгшэдэ зүбшөөрэхые гэмнэгшэ дурадхана. Габэшье процессэй мүнөө үедэ гурбадахи номой документнүүдые уншаха ябадал ашаггүй гэжэ гэмнэгшэ тоолоно.

Үмөөрэгшэ Зайдль гэмнэгшэ дурадхалһаа арсана.

Гэмнэгшэ ба үмөөрэгшэ хоёрой хоорондо гараһан арсалдаагаар Трибуналай үглөөнэй заседани дүүрэбэ.

Мартын 26-ай үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, мартын 26. (ТАСС). Асуугдаха дурагүй тухай гэмнэгдэгшэ Гессын өөрынгөө үмөөрэгшөөр дамжуулан мэдүүлһэн дээрэһээ Трибунал болбол гэмнэгдэгшэ Риббентропын хэрэгые дуулалгада оробо.

Гэмнэгдэгшэ Риббентропын адвокат Горн гэгшэ тэрээндэ үгтэһэн үгые ашаглажа документнүүдые харуулгада орохын орондо Риббентропын декларациие дамжуулжа эхилбэ.

Түрүүлэгшэ болбол Горные зогсоожо, энээн тухай гэмнэгдэгшэ өөрөө хэлэхэ гэжэ тэрээндэ зааба.

Энээндэнь харюу болгожо Горн мэдүүлхэдээ, гэмнэгдэгшэ Риббентропын үгэ хэлэхэ шадабариин һалажа байһаниинь ажаглагдажа байна, тиимэһээ би, үмөөрэгшэ, гэмнэгдэгшын зарим мэдүүлгые өөрөө үгэхые хүсэһэн байнаб гэбэ. Гэмнэгдэгшэ болбол хэлэгдэһэн зүйлнүүдые гансахан лэ баталха юм гэжэ үмөөрэгшэ хэлэнэ.

Забһарлалгын һүүлээр американскэ түлөөлэгшэ Додд хадаа үмөөрэгшын хэлэбэшье һаа, врачын хэлэһэнээр хадаа нилээд нервнэ болобошье, Риббентроп хүсэд элүүр байна гэжэ Трибуналда мэдүүлбэ. Гэмнэгдэгшын нервын талаар муу байһаниинь зэргэ асуултада һаад хэхэ байна гэжэ гэмнэлтэ үзэнэгүй гэбэ.

Үмөөрэгшэ Горн болбол документнүүдые харуулгада ороходоо 1936 оной мартын 19-дэ Риббентропын хэлэһэн үгые дэлгэрэнгыгээр уншана. Энэ үгэдэ Риббентроп болбол Франци ба Советскэ Союз хоёрой хоорондо баталагдаһан пактаар Германиин политикые сагаадхахые оролдоһон байна. Үмөөрэгшэ болбол Риббентроп хадаа Гитлерэй гарайнь наадан байгаа гэжэ баталхые оролдоно. Тэрэ хадаа 1940 оной июниин 19-дэ Риббентропын амжалтата ажал-ябуулгые элдэбээр магтажа хэлэһэн Гитлерэй үгые уншана. Гитлер болбол Риббентроп хадаа намтай адли минии политикые һайнаар ябуулжа шадаһан байна гэжэ шагнагшадаа этигүүлһэн юм.

Үмөөрэгшэ болбол гадаадын хэрэгүүдэй министерствын статс-секретарь байһан Штеенграхт гэгшые гэршээр дуудана. Гэршэ болбол өөрынгөө мэдүүлгые эхилхэдээ Риббентроп хадаа германскэ гадаадын политикые шэглүүлхэдэ тон холын хабаадалгатай байгаа юм гэнэ. Энэ политикые Гитлер өөрөө шэглүүлдэг һэн гэжэ гэршэ мэдүүлнэ. Немецкэ гадаадын политикада дүүрэн эмхигүй байдал байгаа гэжэ хоёр минута болоод байхада гэршэ хэлэбэ. Берлиндэ өөрын тусхай гадаадын-политическэ бюрогүй нэгэшье организаци байгаагүй. Эдэ бюронууд болбол Германиин гадаадын политикада нүлөөлхые оролдоһон байна. Тэдэнэр хадаа докладууд ба проектнүүдые зохёоһон, Гитлертэ тусхай бэшэгүүдые бэшэһэн байна. Эдэ бюронуудай тоо 30 хүрэһэн юм гэжэ гэршэ мэдүүлнэ. Пропагандын министерство ба Розенбергын бюрогой гадаадын-политическэ таһагуудай хажуугаар «гитлеровскэ залуушуул», штурмовой отрядууд «ажалай фронт», хамгаалгын отрядууд хойто общество, германскэ академи, рейхсбанк ба бусад олон организацинууд гадаадын политикын талаар хүдэлмэрилдэг байһан байна. Горнын баталһанаар хадаа дипломадуудаар түрэһэн хүнүүдбди гэжэ бэеэ тоолодог Гиммлер, Геббельс ба Борман гэгшэд таатай ба таагүйшье үедэ германскэ гадаадын политикада оролсодог байгаа.

Гэхын хамта гэршэ болбол гитлеровскэ тонуул дээрмын гадаадын политикада Риббентропын үүргые багадхахые элдэбээр оролдоно.

Гэршэ мэдүүлгын эсэстэ Риббентропые дүүрэн магталга байба.

Иигээд Трибуналай үдэшын заседани дүүрэбэ.

Мартын 27-ой үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, мартын 27. (ТАСС). Трибуналай мартын 27-ой үглөөнэй заседани дээрэ сүүдлүүлэгшэд Риббентроп, Папен ба Кейтель гэгшэдэй үмөөрэгшэд гэршэ Штеенграхт гэгшэһээ асуулта хэжэ үргэлжэлүүлбэ.

Үмөөрэгшэдэй һүүлдэ англиийскэ гэмнэлтын түлөөлэгшэ полковник Филимор гэршые асуужа ороно. Өөрынгөө үгэдэ дурдаһан «ёһотой национал-социалист» гэһэн терминээр юу ойлгодог байһанаа элирхэйлжэ үгэхыень гэршые гуйна. Гитлеризмын бүхы доктриные зүбшөөрэһэн ба Гитлерэй һанал бодолые арсашагүй гэжэ тоолоһон хүнүүдые «ёһотой национал-социалистнууд» гэжэ тоолоноб гэжэ гэршэ хэлэнэ.

Тиимэһээ еврейнүүдые мүрдэлгэ ба хюдалгада хабаадалсаһан, церквиие мүрдэһэн гэхэ мэтэ хүнүүд «ёһотой национал-социалистнууд» гэжэ тоологдохо болоно ха юм гэжэ гэмнэгшэ асууна.

Минии сэхэ харюу болбол сүүдлүүлэгшэдэй һандали дээрэ һууһан минии начальнигууд ба эзэд байһан хүнүүдые элирхэйлхэ гэжэ бодоод, гэршэ хадаа ёһотой национал-социалистнуудай ехэнхинь хатуу гэмтэ ябадалнуудые мэдэхэгүй һэн гэжэ баталхаар забдана.

—Сүүдлүүлэгшэ Риббентроп хадаа эзэмдэгдэһэн территори дээрэхи гэмтэ ябуулгануудта харюусалгагүй гэжэ түрүүн хэлээ һэнтэ,—гэжэ гэмнэгшэ хэлэнэ.—Тиимэһээ гадаадын хэрэгүүдэй министерство хадаа эзэмдэгдэһэн территори дээрэ иимэ харюусалгагүй байгаа юм.

Эзэмдэгдэһэн территоринууд дээрэхи бүхы засаг хадаа юрэнхыдөө сэрэгэй командованиин ба бусад эзэмдэлгын засагай гарта байдаг ба иимэ дээрэһээ эзэмдэгдэһэн территори дээрэ байһан правительствонуудтай гадаадын хэрэгүүдэй министерство хэлсээ хэхэ эрхэгүй байгаа һэн гэжэ гэршэ ойлгуулхаар оролдоно. Гэршын хэлэһэнэй ёһоор Германиин эзэмдэһэн оронуудһаа гадаадын хэрэгүүдэй министерствын ажаглагшадшье дуудажа асарагдаһан байна.

Сүүдлүүлэгшэ Риббентроп хадаа еврейнүүдые мүрдөөгүй һэн гэһэн гэршын мэдүүлгын худал байһаниие элирхэйлһэн документнүүдые гэмнэгшэ үзүүлнэ.

Американскэ гэмнэлтын түлөөлэгшэ полковник Эмин гэгшэ асуулта хэжэ эхилнэ. Сүүдлүүлэгшэ Риббентроп хадаа «ёһотой нацист» бэшэ һэн гэһэн өөрынгөө мэдүүлгые баталха байна гүт гэжэ тэрэ гэршэһээ асууна. Тиимэ гэжэ гэршэ харюусана.

—Та Герингые «ёһотой нацист» гэжэ тоолоно гүт?

Геринг хадаа засагые гартаа абахын түлөө тэмсэдэг, суглаануд дээгүүр олон дахин үгэ хэлэдэг ба партидаа тон ондоо һуури эзэлэгшэ һэн гэжэ энэ асуудалда сэхэ харюу үгэхэһөө урда гэршэ мэдүүлнэ. Тиимэ гү, али бэшэ гү гэһэн сэхэ харюуе гэмнэгшэ эринэ. Гэршэ хадаа сэхэ харюу үгэхэһөө зайлажа, иигэжэ хэлэнэ: «Геринг хадаа тусхай түрэлэй нюур юм һэн. Хэрбээ муугаар дуудадаг һаань, би тэрэниие нацист гэжэ нэрлэжэ шадахагүй байнаб».

ГЭМНЭГШЭ: Һайн даа, тиигэ һаа хэлыт, эндэ сүүдлүүлэгшэдэй һандали дээрэ мүнөө һуугша элэ «джентльменүүд» бултадаа танда танил гү? (зал соо энеэдэн).

ГЭРШЭ: Тиимэ.

ГЭМНЭГШЭ: Тиигэ һаа үсэтэлдэр Риббентроп тушаа танай хэрэглэһэн критериин ёһоор эдэнэй хэниинь, танай һанахада, «ёһотой нацист» болоноб, хэлэжэ үгыт?

Гэршэ хадаа тон лэ сухалдажа, һүүлдэ сүүдлүүлэгшэдэй ажаглан хараһаар байтар Розенберг, Гесс ба Франкын фамилиие аалиханаар нэрлэнэ.

ГЭМНЭГШЭ: Энээн дээрэһээ танай һаналда хадаа юрдөөл Розенберг, Гесс ба Франк гурбан танай критериин ёһоор ёһотой нацистнууд болоно гэжэ хэлэжэ шадаха гүб?

Гэмнэгшын саашанхи асуудалнуудта харюусан Заукель, Ширах, Штрейхер гэгшэдэй фамилиие гэршэ нэрлэнэ. Концлагерьнуудта гитлеровецүүдэй хэһэн зэрлиг ябадалнууд тухай элдэб источнигуудһаа олон тоото гомдолнууд Германиин гадаадын хэрэгүүдэй министерстводэ ородог байһан ба эдэ бүхы гомдолнууд хэлсэгдэнгүй орхигдодог байгаа гэжэ гэмнэгшэ элирхэйлнэ.

ГЭМНЭГШЭ: Ороһон гомдолнуудаар ямаршье хэмжээ абахагүй гэһэн заабари хэн танда үгөө һэн бэ?

ГЭРШЭ: Элэ захиралтанууд сэхэ Гитлерһээ гарадаг һэн. Теэд тэдэнэр Риббентропоор дамжуулагдажа намда ородог һэн.

Штеенграхтые асуултада советскэ гэмнэлтын түлөөлэгшэ нүхэр Зоря эхилжэ ороно. «Германиин гадаадын политикада гадаадын хэрэгүүдэй министерствоһээ гадна олон нюурнууд ба эмхи-зургаанууд нүлөөлэгшэ һэн» гэһэн мэдүүлгые энээнэй урда Трибуналай зал соо үгэһэниие гэмнэгшэ гэршэдэ һануулна. Сүүдлүүлэгшэдэй һандали дээрэ һуугшадай хэниинь Германиин гадаадын политикада нүлөөлдэг ба ямар зэргээр нүлөөлдэг байһан тухай хэлэжэ үгэхыень гэмнэгшэ Штеенграхтые гуйна.

Энээндэ харюусан Штеенграхт хадаа гадаадын политика тухай тон ута үгэ хэлэхээр забдана, теэд Германиин гадаадын политика тушаа деклараци хэнгүйгөөр асуудалда тон лэ тобшоор харюусахые нүхэр Зоря гуйна. Тиихэдэнь гэршэ хадаа асуудалые ойлгоогүй шэнги болоно. Юрэнхы үгэнүүдээр харюусана, теэд үлүү үгэ хэлэхэгүйн тухай дабтажа мэдүүлһэнэй һүүлдэ сүүдлүүлэгшэд Розенберг, Франк, Зейсс-Инкварт ба хамагай һүүлдэ Герингые нэрлэнэ.

Энээнэй һүүлдэ советскэ гэмнэлтын түлөөлэгшэ болбол гэршын энээнэй урда үгэһэн мэдүүлгэ соохи Риббентроп Гиммлер хоёрой бэе бэедээ дайсан байһан тухай асуудалда ороно. Риббентроп, СС ба гестапын хүтэлбэрилэгшэ хоёрой хоорондо хэрэгэй талаар барисаа байгаагүй, тэдэ хоёр гэнтэ уулзашадаг ба тэдэнэй хоорондо тусхай уулзалга болодоггүй һэн гэжэ Министерствын статс-секретарь байһан Штеенграхт дахяад этигүүлнэ. Трибуналай баримта болгон абаһан советскэ гэмнэлтын үзүүлһэн документтэй нүхэр Зоря гэгшые танилсуулна. Энэ документ хадаа тагнуулай хүдэлмэри эмхидхэхэ тухай Гиммлер Риббентроп хоёрой хэлсээн болоно. Энэ документые үзөөд, үнэхөөрөө иимэ хэлсээн болохоһоо байтагай гадаадын хэрэгүүдэй министерство энэ документые байгуулхын түлөө оролдолго гаргаһан байна гэжэ гэршэ мэдэрхэ баатай болоно.

Французскэ гэмнэлтын түлөөлэгшын гэршэдэ хэтэн асуудалнуудые табиһанай һүүлээр забһарлал соносхогдобо.

Советско-американска хамтарһан комиссиин пресскоммюнике № 2

ХЕЙДЗИО, мартын 26. (ТАСС). Генерал Штыков ба генерал Арнольд гэгшэдэй гар табилгатай советско-американска хамтарһан комиссиин хоёрдохи коммюнике Сеулдэ тунхаглагдаба:

Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Московско зүблөөнэй Корея тухай шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ советско-американска хамтарһан комиссиин хоёрдохи заседани мартын 22-то Сеулдэ генерал-майор А. Б. Арнольд түрүүлэгшэтэйгээр нээгдэбэ.

Генерал-майор Арнольд ба генерал-полковник Штыков гэгшэд нэгэ нэгэ недели болоод ээлжээгээр түрүүлэгшээр байха гэжэ нэгэдэхи заседани дээрэ шиидхэгдэһэн байгаа. Зарим нэгэн ушарнуудта хоёр талай зүбшөөрэлтэйгөөр түрүүлэгшэнэрэй ээлжээлгэ түргэнөөр болоно байха. Түрүүшын неделидэ генерал Арнольд түрүүлэгшээр байха гэжэ хэлсэгдэбэ. Тэрээнһээ гадна комисси болбол делегацинуудай толгойлогшонорой шиидхэһэнэй ёһоор гү, али эдэнэй нэгэнэй гуйлтаар өөрынгөө заседанинуудые татажа байха.

Шухала хэрэгтэй саг болоходо корейскэ демократическа политическэ партинуудай түлөөлэгшэд делегацинуудай толгойлогшонорой зүбшөөжэ эльгээһэн тусхай уряалаар комиссиин заседанинууд дээрэ байлсажа шадаха.

Заседани хадаа англиийскэ ба мүн ород хэлэн дээрэ үнгэргэгдэхэ байна. Комиссиин бүхы документнүүд болбол мүн баһа элэ хоёр хэлэн дээрэ бэшэглэхэ байна. Элэ документнүүдтэ тусхай сопосхолнуудшье байжа болохо, тэдэнэр хадаа тэрэшэлэн корейскэ хэлэн дээрэ оршуулагдаха юм.

Нэгэдэхи заседани дээрэ тэрэшэлэн делегациин секретарьнуудай үялтанууд тодорхойлон элирхэйлэгдэбэ. Комиссиин заседани дээрэ түрүүлэгшээр һууһан толгойлогшонортой делегациин секретарьта гол харюусалга даалгагдаха гэжэ шиидхэгдэбэ.

Комиссиин хүдэлмэриие харуулха материалнуудые тунхаглаха гурим тухай зүбшэн хэлсэхэ ябадалые хамтарһан комисси дүүргэбэ. Олонииитэ, тон түрүүндэ, корейскэ арад сагзуурын корейскэ правительствые байгуулхада туһалха тушаа хамтарһан комиссиин оролдолгонууд тухай мэдэхэ эрхэтэй гэжэ тоолоод, комисси хадаа асуудал болгоһониие шиидхэһэнэй һүүлээр, тиигэбэшье неделидээ нэгэһөө үсөөн бэшэ, хамтарһан тодорхой коммюнике тунхаглаха гэжэ шиидхэбэ.

Сагзуурын корейскэ правительствые байгуулхада туһаламжа үзүүлхэ тушаа гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Московско зүблөөнэй табиһан зорилгонуудай нэгыень зүбшэн хэлсэлгэдэ хамтарһан комисси оробо.

Мүнөөдэрэй заседани хадаа гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Московско зүблөөнэй Корея тухай шиидхэбэриин 3-дахи бүлэгэй 2-дохи пунктые бэелүүлхын техникэдэ зорюулагдана. Делегацинуудай хоорондо һанамжануудаа андалдалга хадаа комиссида даалгагдаһан зорилгонуудые дүүргэхэ хүдэлмэринүүдэй гуримые баталхада үндэһэнь боложо үгэхэ байна.

Нэгэдэмэл Нацануудай организациин Аюулгүйе сахиха Соведэй заседани

НЬЮ-ЙОРК, мартын 25. (ТАСС). Мүнөөдэр 22 час 30 минутада (московско сагаар) эндэ Нэгэдэмэл Нацануудай организациин Аюулгүй Соведэй заседани эхилбэ. Китайска делегат Го Тай-ци гэгшэ түрүүлэгшээр һууна. Богонихон эхилэлгын үгэ хэлэһэнэйгээ һүүлдэ Го Тай-ци болбол США-гай гүрэнэй секретарь Бирнстэ үгэ үгэбэ, тэрэ хадаа президент Труманай бэшэгые уншаба. Трумэн хадаа өөрынгөө бэшэгтэ Нэгэдэмэл Нацануудта Холбоото Штадуудта үзүүлһэн нэрэ хүндын—США-гай территориие Нэгэдэмэл Нацануудай организациин байха газарынь болгон абаһанай түлөө баярые хүргэнэ. Бэшэг соогоо „хамта байлдаһантаяа адли хамта ажалдахые" уряална.

Чехословацка генералнууд ба офицернүүдтэ Югославска ордени/дые Маршал Тито баркулба

ПРАГА, мартын 25. (ТАСС). Прагада байһан маршал Тито хадаа немецко-фашистска эзэмдэгшэдтэ эсэргүү байлдаануу та шалгарһан чехословацка армиин генералнууд ба офицернүүдтэ, Чехословакидахи партизанска хүдэлөөндэ хабаадагшадта югославска орденуудые барюулба.

Чехословацка национальна оборонын министр генерал Свобода Югославиин дээдэ орден „Арадай герой" гэжэ ордено ба "Арад зоной урда габьятай байһанай түлөө" гэһэн нэгэдэхи класай орденоор шагнагдаа.

Мартын 23-ай үдэшэ маршал Тито Прагаһаа мордоһон байна. Вокзал дээрэ маршал Титое премьер-министр Фирлингер, национальна оборонын министр генерал Свобода, дотоодын хэрэгүүдэй министр Носек, зам харилсаанай министр Гасал, статс-секретарь Клементис ба Чехословакидахи советскэ элшэн сайд Зорин гэгшэд үдэшэбэ.

Тегеранска радиогой мэдээсэл

ТЕГЕРАН, мартын 24 (ТАСС). Тегеранска радио иимэ мэдээсэл дамжуулба:

„Бидэ мүнөөтэр өөһэдынгөө хүндэтэ шагнагшадта ехэ баяртай мэдээсэл дамжуулнабди. Мартын 2-то зарим газарта эхилһэн советскэ сэрэгүүдые Иранһаа гаргалга мүнөө хүсэдөөр эхилбэ. Абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, советскэ сэрэгүүд Керенжһээ булта гараба. Мүн лэ Казвинһаа гарахаар һанаатай. 6 неделиин болзор соо советскэ сэрэгүүд Иранай территориһоо булта гараха гэжэ найдажа болохо байна. Элэ баяртай мэдээсэлые национальна кругууд хадаа үндэр түрэлтэ Кавам-эс-Салтане гэгшын политикын ехэхэн амжалта гэжэ тоолоно. Правительствынгаа хүндэтэ толгойлогшын сэсэмэргэн ударидалгаар Иранска арадөөрынгөө национальна бүхы һанал хүсэлнүүдые түйлаха гэжэ тэдэнэр найдана.

АГЫН БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ОКРУГОЙ ҺОНИНУУД

Түрүүшын һургуули

1842 оной майн 21-дэ Агада түрүүшын һургуули тогтоогдоһон байгаа. Тэрэ һургуулиин 105 жэлэй ойе тэмдэглэхэ гэжэ бэлэдхэл мүнөөнһөө хэгдэжэ байна. Энэ һургуулиин үндэһэ һуури дээрэ Агын дунда һургуули тогтоһон юм. Мүнөө тус һургуули болбол 105 жэлэй гүйсэһэнэйнгөө ойе һайн амжалтатайгаар угтахын түлөө һургуулиин шэнэ жэлдэ эрхим һайнаар бэлэдхэхын тула хүдэлмэрилжэ байна.

Уншагшадай конференци

Мартын 11-дэ Агын дунда һургуулиин уншалгын зал соо уншагшад һурагшадай конференци болобо. Энэ конференци дээрэ уран зохёолшо Бабасан Абидуев ба тэрэнэй творчество тухай элидхэл болобо. Тус конференцидэ хамтарһан олон тоото һурагшад хадаа Абидуевай «Эреэн гүрөөһэ эмээллэгшэ» гэжэ һонирхолто онтохониие уридшалан уншаһан байгаа.

Конференци дээрэ һурагшад Догломов, Жаргалов, Будажапов, Гончигжапов, Жамбалов, Батуева, Даншаранов гэгшэд үгэ хэлэбэ. Будажапов хадаа зохёолшын уралай ёһоор, эреэн гүрөөһэ эмээллэгшын ябадалые ульгэршэлэн үргэлжэлүүлэн бэшэһэнээ уншажа, конференцидэ хабаадагшадые һонирхуулба.

Литературна зохёолнууд

Д. Гомбоин гэгшэ «Малгай» гэжэ нэгэ акттай һонирхолто пьесэ бэшэһэн байна. Тэрэнь окружной драматическа театрай сцена дээрэ табигдадаг байха юм. Мүн «Агын Үнэн» газетын литературна сотрудник Ломбоев гэгшэ наһа бараһан солото снайпер Тогоон Санжиев тухай очеркнуудые бэшэжэ байна.

Ж. БАЛДАНЖАБОН.

Гарма Ухиновичын хүгжэн ургаһан зам

Нүхэр Гарма Ухинович Шаманов 1935 онһоо эхилжэ финансова органуудта олон тушаалнуудта хүдэлмэрилнэ. Гарма Ухинович болбол эгээн түрүүн бухгалтераар хүдэлмэрилжэ эхилһэн юм. Тиигээд хүдэлмэридөө түрүүшын үдэрһөө эхилжэ анхаралтайгаар хандадаг дээрэһээ богонихон болзор соо финансова хүдэлмэриин мэргэжэлые һайнаар шудалжа шадаһан байна. Үнгэрһэн 10-аад жэлэй туршада хододоо һайн жэшээ харуулдаг дээрэһээ нүхэр Шаманов финансова органой элдэб тушаалнуудта жэлһээ жэл бүхэндэ дэбжүүлэгдэн ургажа ябаһан юм. 1944 ондо Курумканай аймагай шэнээр эмхидхэгдэхэдэ энэ эдибхитэй нүхэр тус аймагай гүйсэдкомой финансова таһагые даагшаар томилогдоһон байгаа.

Гарма Ухинович финансова хүдэлмэриин баялиг дүршэлтэй ба энэ хүдэлмэриин бүхы шатые өөрөө дабан гараһан дээрэһээ түрүүшын үдэрһөө эхилжэ финансова таһагынгаа хүдэлмэри жэшээтэ һайнаар эмхидхэжэ, бүхы хэмжээ-ябуулгануудые эрхимээр дүүргэжэ байдаг юм.

Курумканай аймагай финансова таһаг үргэлжэ һайн жэшээ түйладаг ба мүрысөөндэ республика дотороо ходоо түрүү һуури эзэлдэг байна. Үнгэрэгшэ 1945 ондо энэ финансова таһаг квартал бүхэндэ мүнгэн зээлые суглуулгаар түсэбөө дүүргэдэг һэн. Үнгэрэгшэ жэлдэ һайнаар хүдэлмэрилһэнэйгээ түлөө дамжуулгын Улаан туг абаһан байна.

Мүнөө энэ аймагай финансова таһаг ябажа байгаа 1946 оной түсэб хүсэд дүүргэхын тула өөһэд хоорондын мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлбэ.

Һүүлэй мэдээнэй ёһоор Барханай сомоной налоговой агент нүхэр Сангаи Убазаев январь, февраль һарануудай налог татагалгын даалгабари дүүргэжэ аймаг соогоо түрүү һуури эзэлһэн байна. Мүн Дренэй сомоной 58 наһатай налоговой агент нүхэр Митаб Цыремпилов залуушуулһаа хутангүй хүдэлмэрилжэ мүн тиимэ амжалтануудые түйлаба.

Аймагай финансова хүдэлмэрилэгшэд майн урда тээхи мүрысөөндэ оролсоод мүнөө баранаа үндэр амжалтануудые түйлажа байна.

Е. РИНЧИНОВА.

Харюусалгата редактор **Ц. Г. ГАЛСАНОВ.**

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн) ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редакторэ—23, АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности —7-89, сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.). об'явлений 2-64 (2 зв.).

Н—00579. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж 5.500